

⟨ BRE Bank SA ⟩

Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej
za 2012 rok

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego BRE Banku SA za 2012 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2012	Rok kończący się 31.12.2011	Rok kończący się 31.12.2012	Rok kończący się 31.12.2011
I. Przychody z tytułu odsetek	4 089 597	3 484 479	979 873	841 641
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 068 839	994 969	256 095	240 325
III. Wynik na działalności handlowej	344 897	337 847	82 638	81 604
IV. Wynik na działalności operacyjnej	1 456 347	1 342 200	348 943	324 195
V. Zysk brutto	1 456 347	1 342 200	348 943	324 195
VI. Zysk netto	1 199 484	1 066 012	287 398	257 485
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 290 233	460 887	788 344	111 323
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(133 420)	9 593	(31 968)	2 317
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	296 936	(1 794 959)	71 146	(433 555)
X. Przepływy pieniężne netto, razem	3 453 749	(1 324 479)	827 523	(319 915)
XI. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	28,48	25,32	6,82	6,12
XII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	28,45	25,30	6,82	6,11
XIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
I. Aktywa razem	98 148 976	93 895 432	24 007 870	21 258 701
II. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-
III. Zobowiązania wobec innych banków	20 241 514	25 281 169	4 951 204	5 723 865
IV. Zobowiązania wobec klientów	59 881 918	54 018 635	14 647 502	12 230 265
V. Kapitały własne	9 163 857	7 610 906	2 241 538	1 723 172
VI. Kapitał akcyjny	168 556	168 411	41 230	38 130
VII. Liczba akcji	42 138 976	42 102 746	42 138 976	42 102 746
VIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	217,47	180,77	53,19	40,93
IX. Współczynnik wypłacalności	19,66	15,28	19,66	15,28

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - kurs NBP z dnia 31 grudnia 2012 roku - 1 EUR = 4,0882 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2011 roku - 1 EUR = 4,4168 PLN.
- dla pozycji rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2012 i 2011 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1736 PLN i 1 EUR = 4,1401 PLN.

Spis treści

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE O BRE BANKU SA	9
2. OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	9
3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	27
4. WAŻNIEJSZE OSZACOWANIA I OCENY DOKONYWANE W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM ZASAD RACHUNKOWOŚCI	57
5. WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	57
6. WYNIK Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	58
7. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	59
8. WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI HANDLOWEJ	59
9. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	60
10. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	60
11. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	61
12. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK	61
13. PODATEK DOCHODOWY	61
14. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	62
15. POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE	62
16. KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	63
17. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	64
18. PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	65
19. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	65
20. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	67
21. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	68
22. LOKACYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	69
23. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH	71
24. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	72
25. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	73
26. INNE AKTYWA	75
27. ZOBOWIĄZANIA WOBEC INNYCH BANKÓW	76
28. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	76
29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	77
30. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	77
31. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	78
32. REZERWY	78
33. AKTYWA I REZERWY Z TYTUŁU ODROČZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	79
34. POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	81
35. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	83
36. AKTYWA ZASTAWIONE	85
37. ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY	85
38. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ WARTOŚCI NOMINALNEJ	86
39. ZYSKI ZATRZYMANE	86
40. INNE POZYCJE KAPITAŁU WŁASNEGO	86
41. DYWIDENDA NA AKCJĘ	87
42. ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	87
43. PROGRAMY MOTYWACYJNE OPARTE NA AKCJACH	87
44. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	91
45. PRZEJĘCIE I ZBYCIE	97
46. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	97
47. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI / ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	97
48. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	100

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
Przychody z tytułu odsetek	5	4 089 597	3 484 479
Koszty odsetek	5	(2 073 614)	(1 545 562)
Wynik z tytułu odsetek		2 015 983	1 938 917
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	1 068 839	994 969
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(378 429)	(362 391)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		690 410	632 578
Przychody z tytułu dywidend	7	35 663	45 806
Wynik na działalności handlowej, w tym:	8	344 897	337 847
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		316 404	309 759
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>		28 493	28 088
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	22	149 850	68 870
Pozostałe przychody operacyjne	9	75 029	69 597
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	12	(383 735)	(318 684)
Ogólne koszty administracyjne	10	(1 206 956)	(1 180 098)
Amortyzacja	24,25	(168 589)	(185 077)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(96 205)	(67 556)
Wynik działalności operacyjnej		1 456 347	1 342 200
Zysk brutto		1 456 347	1 342 200
Podatek dochodowy	13	(256 863)	(276 188)
Zysk netto		1 199 484	1 066 012

Zysk netto		1 199 484	1 066 012
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	14	42 118 904	42 093 950
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	14	28,48	25,32
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	14	42 158 632	42 133 947
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	14	28,45	25,30

Noty przedstawione na stronach 9 - 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
Zysk netto		1 199 484	1 066 012
Pozostałe dochody całkowite netto	15	341 957	2 549
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		555	(4 551)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (netto)		341 402	7 100
Dochody całkowite netto, razem		1 541 441	1 068 561

Noty przedstawione na stronach 9 - 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, operacje z bankiem centralnym	16	4 816 095	1 032 081
Należności od banków	17	5 052 629	5 222 678
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	18	1 528 994	1 676 798
Pochodne instrumenty finansowe	19	2 796 542	1 504 020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	62 100 314	61 663 992
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	20	2 439	1 924
Lokacyjne papiery wartościowe	22	19 740 852	20 930 666
Inwestycje w jednostki zależne	23	937 336	546 430
Wartości niematerialne	24	389 325	389 807
Rzeczowe aktywa trwałe	25	480 647	542 410
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	33	127 505	63 194
Inne aktywa	26	176 298	321 432
AKTYWA RAZEM		98 148 976	93 895 432
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania wobec banku centralnego		-	-
Zobowiązania wobec innych banków	27	20 241 514	25 281 169
Pochodne instrumenty finansowe	19	3 481 294	1 857 371
Zobowiązania wobec klientów	28	59 881 918	54 018 635
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	20	4 220	-
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	29	659 048	-
Zobowiązania podporządkowane	30	3 222 295	3 456 200
Pozostałe zobowiązania	31	1 147 996	1 371 511
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		217 940	227 251
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	33	79	85
Rezerwy	32	128 815	72 304
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		88 985 119	86 284 526
K a p i t a ł y			
Kapitał podstawowy:		3 501 633	3 493 812
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	37	168 556	168 411
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	38	3 333 077	3 325 401
Zyski zatrzymane	39	5 175 884	3 972 711
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		3 976 400	2 906 699
- Wynik roku bieżącego		1 199 484	1 066 012
Inne pozycje kapitału własnego	40	486 340	144 383
K a p i t a ł y r a z e m		9 163 857	7 610 906
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		98 148 976	93 895 432
Współczynnik wypłacalności	47	19,66	15,28
Wartość księgowa		9 163 857	7 610 906
Liczba akcji		42 138 976	42 102 746
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		217,47	180,77

Noty przedstawione na stronach 9 - 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Stan na 1 stycznia 2012 r.		168 411	3 325 401	2 061 378	20 178	825 143	1 066 012		(8 333)	152 716	7 610 906
Dochody całkowite razem	15							1 199 484	555	341 402	1 541 441
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	100 000	(100 000)	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	966 012	-	-	(966 012)	-	-	-	-
Emisja akcji	37, 38	145	-	-	-	-	-	-	-	-	145
Program opcji pracowniczych	43	-	7 676	-	3 689	-	-	-	-	-	11 365
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	11 365	-	-	-	-	-	11 365
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	7 676	-	(7 676)	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2012 r.		168 556	3 333 077	3 027 390	23 867	925 143	-	1 199 484	(7 778)	494 118	9 163 857

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	
Stan na 1 stycznia 2011 r.		168 347	3 323 465	1 603 654	10 791	765 143	517 724		(3 782)	145 616	6 530 958
Dochody całkowite razem	15							1 066 012	(4 551)	7 100	1 068 561
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	60 000	(60 000)	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	457 724	-	-	(457 724)	-	-	-	-
Emisja akcji	37, 38	64	-	-	-	-	-	-	-	-	64
Program opcji pracowniczych	43	-	1 936	-	9 387	-	-	-	-	-	11 323
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	11 323	-	-	-	-	-	11 323
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	1 936	-	(1 936)	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2011 r.		168 411	3 325 401	2 061 378	20 178	825 143	-	1 066 012	(8 333)	152 716	7 610 906

Noty przedstawione na stronach 9 - 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		3 290 233	460 887
Zysk przed opodatkowaniem		1 456 347	1 342 200
Korekty:		1 833 886	(881 313)
Zapłacony podatek dochodowy		(375 975)	(69 869)
Amortyzacja	24, 25	168 589	185 077
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		(1 732 912)	3 490 529
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(115 842)	(70 737)
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne	23	105	-
Dywidendy otrzymane	7	(35 663)	(45 806)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	(4 089 597)	(3 484 479)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	2 073 614	1 545 562
Odsetki otrzymane		4 285 726	3 694 693
Odsetki zapłacone		(1 675 793)	(1 156 376)
Zmiana stanu należności od banków		19 640	(200 871)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		(135 599)	(280 207)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych		361 801	239 567
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(548 995)	(10 178 931)
Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych		1 403 530	(907 713)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		146 020	(13 823)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(1 706 762)	39 134
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		3 883 872	5 841 982
Zmiana stanu rezerw		56 511	(3 754)
Zmiana stanu innych zobowiązań		(148 384)	494 709
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		3 290 233	460 887
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(133 420)	9 593
Wpływy z działalności inwestycyjnej		38 010	167 767
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		56	108 603
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		2 291	644
Dywidendy otrzymane	7	35 663	45 806
Inne wpływy inwestycyjne		-	12 714
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		171 430	158 174
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		1 653	-
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		169 777	158 174
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(133 420)	9 593
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		296 936	(1 794 959)
Wpływy z działalności finansowej		5 536 375	1 539 758
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		84 254	283 734
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		-	1 255 960
Emisja dłużnych papierów wartościowych		3 414 454	-
Z tytułu emisji akcji zwykłych		145	64
Kaucja z tytułu gwarancji emisji euroobligacji	44	2 037 522	-
Wydatki z tytułu działalności finansowej		5 239 439	3 334 717
Splaty kredytów i pożyczek od banków		2 014 391	2 823 069
Splaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		10 542	9 732
Wykup dłużnych papierów wartościowych		2 760 165	-
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych - zwiększenie zaangażowania		88 286	107 130
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		10 575	12 339
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków oraz od pożyczek podporządkowanych		355 480	382 447
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		296 936	(1 794 959)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		3 453 749	(1 324 479)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(42 994)	(18 827)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		4 583 895	5 927 201
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	42	7 994 650	4 583 895

Noty przedstawione na stronach 9 - 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego**1. Informacje o BRE Banku SA**

Bank Rozwoju Eksportu SA powołany został uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej BRE Banku, działalność prowadzą oddziały zagraniczne mBanku w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zatrudnienie w BRE Banku wynosiło 4 728 etatów - 5 703 osoby (31 grudnia 2011 r.: 4 729 etatów - 5 683 osoby).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd BRE Banku SA dnia 7 marca 2013 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe BRE Banku SA sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku.

Sprawozdanie finansowe BRE Banku SA sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA za 2012 rok zostało opublikowane w dniu 7 marca 2013 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie amortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania amortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych

kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz lokacyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Bank dokonał zmiany prezentacji przychodów i kosztów dotyczących elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych. Szczegółowe informacje na temat przekształcenia danych porównawczych w związku z powyższą zmianą prezentacji przychodów i kosztów odsetkowych zostały zawarte w nocie 2.26 Dane porównawcze.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część o tej samej efektywnej stopie procentowej co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem oraz inne opłaty za usługi zarządzania i doradztwa są ujmowane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

2.4. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Bank dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Bank. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Bank wyznacza całą hybrydową (łączną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie przeprowadzonej podczas rozważenia po raz pierwszy hybrydowego instrumentu, że oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowe"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w nocie 2.10, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Bank wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Bank zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

W przypadku sprzedaży przez Bank przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Banku nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku na lokacyjnych papierach wartościowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości - wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazywane są w sprawozdaniu według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

2.6. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według amortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Przesłanki niewykonania zobowiązania klienta wobec Banku podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default.

Bank najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwa defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez odpowiednie skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres, w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, powinny się skryzalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu należy przeprowadzić wszystkie wymagane procedury i ustalić kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, odpowiednio zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata - ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegocjowane

Bank traktuje renegocjacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegocjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Bank ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.7. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.8. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym stanowią weksle złotowe, o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

2.9. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. *repos/sell buy back*) są reklasifikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa będące przedmiotem zastawu, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. *reverse repos/buy sell back*) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Bank sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub lokacyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Bank papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązanie przeznaczone do obrotu.

Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia. W związku z tym Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.10. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej - jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych wówczas Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w notcie 2.11.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w sprawozdaniu finansowym Banku; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zamiennego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku, stosuje się rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów, tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.
- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego.
- W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat.
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione.
- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Bank stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.2 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Szczegółowe informacje na temat przekształcenia danych porównawczych w związku ze zmianą prezentacji przychodów/kosztów odsetkowych od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz od instrumentów pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały zawarte w Nocie 2.26 Dane porównawcze.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych dochodach całkowitych. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaś albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych dochodach całkowitych pozostają w pozostałych dochodach całkowitych, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w kapitale własnym są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe

2.11. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z odpowiedniego modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności.

Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.12. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.13. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane z tworzeniem lub utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Koszty bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmują się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe związane z tworzeniem oprogramowania i odpowiednią część odnośnych kosztów ogólnych.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Bank identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne, w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Bank wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.14. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmują jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Zasady rachunkowości dotyczące aktywów przeznaczonych do likwidacji lub wycofania z używania opisane zostały w Nocie 2.15.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	5-15 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	3,33-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat lub okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione, Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.16. Odroczoney podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatku dochodowego oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji wartości niematerialnych, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w pozostałych dochodach całkowitych, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.17. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.18. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Banku, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.19. Leasing

BRE Bank SA jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Banku to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

W przypadku umów leasingu finansowego, na mocy których Bank posiada aktywa będące przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są ujmowane jako koszty finansowe w rachunku zysków i strat i zmniejszają jednocześnie saldo zobowiązania. Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane analogicznie do własnych środków trwałych.

2.20. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypetnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.21. Świadczenia emerytalne i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia emerytalne

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Świadczenia oparte na akcjach

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla i rozliczanych w środkach pieniężnych. Świadczenia te są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi w przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych, lub zobowiązaniami w przypadku transakcji rozliczanej środkami pieniężnymi, opartej na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujawnienie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach. W przypadku części programu regulowanego akcjami rozliczanej gotówkowo, do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartej na akcjach rozliczanej gotówkowo zostanie uregulowane, Bank na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

2.22. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji lub udziałów Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

■ Koszty emisji akcji

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji lub nabyciem jednostki gospodarczej, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę opcji pracowniczych.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Nadzwyczajne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych.

2.23. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcychWaluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych dochodach całkowitych.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w innych pozycjach kapitałów.

2.24. Działalność powiernicza

BRE Bank SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

2.25. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, za wyjątkiem wymienionych poniżej - standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie skorzystał z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują Bank za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2012 roku:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 1 (Zmieniony), Znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zmiana dotycząca znaczącej hiperinflacji zawiera dodatkowe wskazówki dla jednostek, które po okresie znaczącej hiperinflacji powracają do stosowania MSSF lub stosują je po raz pierwszy. Zgodnie z poprawkami, jednostki, które przechodzą na MSSF w dniu normalizacji waluty funkcjonalnej lub po tej dacie mogą zdecydować, czy wycenią aktywa i zobowiązania w wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i wykorzystają tę wartość godziwą jako koszt zakładany tych aktywów i zobowiązań.

Poprawka dotycząca eliminacji stałych dat dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy wprowadza zmianę daty prospective zastosowania wysięgowywania aktywów i zobowiązań finansowych z „1 stycznia 2004” roku na „dzień przejścia na MSSF” a także zapewnia dodatkowe zwolnienie jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy z obowiązku przeliczania początkowych („pierwszego dnia”) zysków i strat z transakcji zawartych przed dniem przejścia na MSSF.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 7 (Zmieniony), Ujawnienia - Przekazanie aktywów finansowych**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 7 października 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 22 listopada 2011 r.

Zmiany wymagają dodatkowych ujawnień zarówno ilościowych jak i jakościowych w odniesieniu do transferu aktywów finansowych w przypadku, gdy aktywa finansowe są usuwane z bilansu w całości, ale jednostka zachowuje „stałe zaangażowanie” w odniesieniu do tych aktywów oraz w przypadku, gdy aktywa finansowe nie są usuwane z bilansu w całości. Ujawnienie dotyczy m.in. charakteru, opisu ryzyka oraz istoty „stałego zaangażowania” utrzymywanego przez Bank.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 12 (Zmieniony), Podatek dochodowy: Odzyskiwanie wartości bilansowej aktywów**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2012 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zmiana doprecyzowuje m.in. sposób wyceny aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego w przypadku nieruchomości inwestycyjnych wycenianych zgodnie z modelem wartości godziwej określonym w MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne. Wejście w życie zmienionego standardu spowoduje też wycofanie interpretacji SKI - 21 Podatek dochodowy - odzyskiwalność przeszacowanych aktywów niepodlegających amortyzacji.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 10, Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

MSSF 10 zastępuje fragmenty MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe dotyczące terminów i sposobów sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez inwestora oraz eliminuje w całości interpretację SKI-12 Konsolidacja - Jednostki specjalnego przeznaczenia.

Celem MSSF 10 jest wypracowanie wspólnej podstawy konsolidacji dla wszystkich jednostek, niezależnie od charakteru podmiotu inwestycji. Uznano, że podstawą taką jest sprawowanie kontroli. Definicja kontroli obejmuje trzy elementy: władzę nad podmiotem inwestycji, ekspozycję lub prawo do zwrotów wypracowanych przez ten podmiot oraz zdolność sprawowania władzy przez inwestora nad podmiotem

inwestycji w celu wpłynięcia na wysokość zwrotów. MSSF 10 zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące zastosowania zasady sprawowania kontroli w różnych sytuacjach, w tym w odniesieniu do relacji agencyjnych i posiadania potencjalnych praw głosu. W przypadku zmiany faktów lub okoliczności inwestor musi dokonać ponownej oceny swojej zdolności do sprawowania kontroli nad podmiotem inwestycji.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 11, Wspólne porozumienia**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

MSSF 11 zastępuje MSR 31 *Udziały we wspólnych przedsięwzięciach* oraz interpretację SKI-13 *Wspólnie kontrolowane jednostki - niepieniężny wkład wspólników*. Nowy standard klasyfikuje wspólne porozumienia jako wspólne operacje (wspólne działanie, w ramach którego strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań) lub jako wspólne przedsięwzięcia (wspólna inicjatywa dająca stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto).

MSSF 11 wymaga rozliczania udziałów we wspólnych porozumieniach tylko metodą praw własności, co eliminuje metodę konsolidacji proporcjonalnej. Istnienie oddzielnego podmiotu prawnego nie jest już warunkiem podstawowym klasyfikacji. Postanowienia przejściowe różnią się w zależności od metody klasyfikacji wspólnych porozumień w ramach MSR 31.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 12, Udziały w innych jednostkach: ujawnianie informacji**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Nowy standard nakłada rozszerzone wymogi informacyjne dotyczące udziałów jednostki sprawozdawczej w spółkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Zobowiązuje też do ujawnienia informacji przydatnych dla użytkowników sprawozdania finansowego przy ocenie charakteru posiadanych udziałów i rodzajów związanego z nimi ryzyka oraz oddziaływania tych udziałów na sprawozdanie finansowe.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 13, Wycena według wartości godziwej**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Nowy standard doprecyzowuje wartość godziwą, dostarcza wskazówek w zakresie jej określania oraz wprowadza wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat wyceny wartości godziwej. Standard nie określa, kiedy wymagana jest wycena w wartości godziwej, a jedynie wymienia różne techniki wyceny, które mogą być wykorzystane do wyznaczenia wartości godziwej, jeżeli wymagają tego inne standardy. Standard ten dotyczy zarówno pozycji finansowych, jak i niefinansowych wycenianych w wartości godziwej.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 19 (Zmieniony), Świadczenia Pracownicze**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię europejską w dniu 5 czerwca 2012 roku.

Zmiany modyfikują metody rozliczania programów zdefiniowanych świadczeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy. Celem wprowadzonych zmian była poprawa jakości sprawozdawczości finansowej świadczeń pracowniczych poprzez: prezentację zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz wartości godziwej aktywów programu w bardziej zrozumiałej formie, eliminację niektórych możliwości prezentacji dopuszczanych przez MSR 19, i w ten sposób poprawę porównywalności, doprecyzowanie wymogów, które wcześniej prowadziły do zróżnicowania stosowanych praktyk oraz podniesienie jakości ujawnianych informacji dotyczących ryzyka związanego z programami zdefiniowanych świadczeń.

Zmieniony standard wymaga ujmowania zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz aktywów programu świadczeń w chwili ich powstania, co eliminuje metodę korytarzową i przyspiesza ujmowanie kosztów przeszłego zatrudnienia.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 27, Jednostkowe Sprawozdania Finansowe**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Razem z MSSF 10 zastępuje MSR 27 Skonsolidowane i Jednostkowe Sprawozdania Finansowe. Zmianie uległa nazwa standardu. Zmieniony standard dotyczy wyłącznie jednostkowych sprawozdań finansowych. Dotychczasowe wytyczne oraz wymagane ujawnienia dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych pozostają bez zmian.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 28, Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zastępuje MSR 28, *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych*. Standard został zmodyfikowany w taki sposób, by odpowiadał postanowieniom MSSF 11 i MSSF 12.

Standard określa wymagania dotyczące stosowania metody praw własności dla rozliczania inwestycji w jednostki stowarzyszone. Standard włącza w swój zakres również interpretację SKI-13 (niepieniężny wkład wspólników do wspólnie kontrolowanej jednostki).

Ze standardu usunięto wymogi ujawnień, ponieważ przeniesiono je do MSSF 12.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSR 1, Prezentacja Pozycji Pozostałych Całkowitych Dochodów**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2012 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 5 czerwca 2012 roku.

Zmiany dotyczą sposobu grupowania składników pozostałych całkowitych dochodów (PCD). Wprowadzone zmiany wymagają podziału pozycji PCD na:

- takie, które w kolejnych okresach zostaną przeniesione do wyniku finansowego,
- takie, które w kolejnych okresach nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego.

Standard pozwala prezentować pozycje PCD netto, po odliczeniu podatku lub przed naliczeniem podatku. Jeżeli PCD są prezentowane przed odnośnymi skutkami podatkowymi, podatek będzie musiał być zaalokowany pomiędzy elementami, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego oraz tymi, które nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego. Wprowadzone zmiany pozostawiają możliwość prezentacji wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów w ramach jednego dokumentu (Sprawozdanie z wyniku finansowego oraz pozostałych całkowitych dochodów) lub w formie dwóch oddzielnych dokumentów.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSR 32, Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 13 grudnia 2012 roku.

Celem wprowadzenia zmian jest wyeliminowanie niespójności w stosowaniu wymogów dotyczących zasad kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych.

Zmiany wprowadzone do standardu doprecyzowują kryteria, które muszą być spełnione przez jednostkę, aby mogła ona dokonać kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych w bilansie, poprzez:

- rozwińnięcie znaczenia terminu „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty” oraz
- wyjaśnienie, kiedy niektóre mechanizmy rozliczeń brutto mogą być uznane za równoważne z rozliczeniami netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSSF 7, Ujawnienia - Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 13 grudnia 2012 roku.

Standard określa wymagania dotyczące ujawniania informacji, które mają pomóc inwestorom oraz innym użytkownikom sprawozdań finansowych w lepszej ocenie wpływu lub potencjalnego wpływu kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych na sytuację finansową jednostki. Standard wymaga ujawnień ilościowych i jakościowych dotyczących aktywów i zobowiązań finansowych podlegających kompensacji. Na koniec okresu sprawozdawczego jednostka jest zobowiązana do ujawniania szczegółowych informacji ilościowych, oddzielnie dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w formie tabelarycznej.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 9, Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 listopada 2009 r. i zastępuje te części MSR 39, które dotyczą klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. W dniu 28 października 2010 r. MSSF 9 został uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2015 r. lub po tej dacie.

Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank uważa, że zastosowanie standardu w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych będzie miało wpływ na prezentację tych instrumentów w sprawozdaniu finansowym.

Rzeczywisty wpływ zastosowania MSSF 9 będzie możliwy do oszacowania po opublikowaniu ostatecznej, kompletnej wersji standardu.

- **Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 oraz MSSF 12 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe, Wspólne porozumienia oraz Udziały w innych jednostkach**: przepisy przejściowe, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 czerwca 2012 r. i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zmiany definiują datę pierwszego zastosowania MSSF 10 jako początek rocznego okresu sprawozdawczego, w którym po raz pierwszy zastosowano ten standard. Precyzują również brak konieczności dokonywania korekt za poprzednie okresy, jeżeli wniosek konsolidacyjny wyciągnięty na dzień zastosowania MSSF 10 po raz pierwszy będzie odpowiadał wnioskowi na bazie MSR 27/SKI 12. Ponadto, zmiany te doprecyzowują dodatkowe zwolnienia w okresie przechodzenia na MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w zakresie ograniczania wymogu przedstawiania skorygowanych danych porównawczych do okresu bezpośrednio poprzedzającego.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania

- **Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27, Jednostki Inwestycyjne**, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 31 października 2012 r. i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2014 lub po tej dacie.

Zmiany definiują podmiot inwestycyjny i wprowadzają zwolnienie z obowiązku konsolidacji jednostek kontrolowanych przez podmiot inwestycyjny. Zmiany te wymagają, aby jednostka inwestycyjna wyceniała te spółki, nad którymi sprawuje kontrolę w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z IFRS 9 Instrumenty Finansowe w swoich skonsolidowanych i jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Zmiany wprowadzają również nowe wymogi w zakresie ujawnień dla jednostek inwestycyjnych w MSSF 12 i MSR 27.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania

- **Poprawki do MSSF 2009 - 2011**, zmieniające 5 standardów, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 17 maja 2012 r. i obowiązują w większości za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2013 lub po tej dacie.

Wprowadzone poprawki mają na celu uproszczenie procesu przechodzenia na MSSF, jak również wyjaśnienie lub eliminację przypadkowych niespójności w dotychczas opublikowanych standardach.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- **Kredyty rządowe - Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** dotyczące kredytów rządowych zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w marcu 2012 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zmiany, dotyczące kredytów i pożyczek rządowych otrzymanych przez jednostkę na preferencyjnych warunkach (stopa procentowa poniżej rynkowej), umożliwiają sporządzającym sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy zwolnienie z pełnego retrospektywnego ujęcia księgowego tych transakcji. Zmiany wprowadzają zatem takie samo zwolnienie dla sporządzających sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy jakie mają pozostałe jednostki.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

2.26. Dane porównawcze

Dane porównawcze zostały przekształcone tak, by uwzględnić zmiany prezentacyjne wprowadzone w bieżącym roku obrotowym.

Z początkiem 2012 roku nastąpiła zmiana prezentacji wyniku na FX swapach oraz zmiana prezentacji wyniku na transakcjach IRS zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Korzystając z zapisów MSSF 7 Załącznik B punkt 5E Bank dokonał dekompozycji wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz wyniku na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń i wyodrębnił element odsetkowy wynikający z bieżącego naliczania punktów swapowych oraz pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej.

Po powyższych zmianach elementy wyceny instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz elementy wyceny instrumentów pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń prezentują się następująco: wynik z bieżącego naliczania elementu odsetkowego, w tym punktów swapowych, prezentowany jest w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty z tytułu odsetek, a pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej prezentowany jest w Wyniku na działalności handlowej.

Zmiana prezentacji związana jest w głównej mierze ze zmianą struktury pozyskiwania finansowania przez Bank. W opinii Banku powyższa prezentacja elementu odsetkowego wyceny wyniku na pochodnych instrumentach finansowych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz prezentacja elementu odsetkowego wyceny wyniku na pochodnych instrumentach finansowych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lepiej odzwierciedla charakter ekonomiczny transakcji zawieranych pod finansowanie aktywów w walutach obcych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Bank zaprzestał wykazywania w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej aktywów zastawionych. Dłużne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia, zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnie z ich klasyfikacją przed ustanowieniem zabezpieczenia w pozycjach „Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu” lub „Lokacyjne papiery wartościowe”. Informacje na temat dłużnych papierów wartościowych, na których ustanowiono zabezpieczenia, w dalszym ciągu dostępne są w Nocie 18 i 22.

Przekształcenie danych porównawczych nie miało wpływu na wysokość wyniku i kapitałów w prezentowanych danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2011 roku. Wpływ przekształceń na prezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej BRE Banku SA na dzień 31 grudnia 2011 roku.

	31.12.2011/ 01.01.2012 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2011/ 01.01.2012 po przekształceniu
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 191 335	485 463	1 676 798
Lokacyjne papiery wartościowe	17 077 797	3 852 869	20 930 666
Aktywa zastawione	4 338 332	(4 338 332)	-
Suma aktywów razem	93 895 432	-	93 895 432

Przekształcenia w rachunku zysków i strat BRE Banku SA za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku.

	31.12.2011 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2011 po przekształceniu
Przychody z tytułu odsetek	3 419 176	65 303	3 484 479
Koszty odsetek	(1 544 826)	(736)	(1 545 562)
Wynik z tytułu odsetek	1 874 350	64 567	1 938 917
Wynik na działalności handlowej, w tym:	402 414	(64 567)	337 847
Wynik z pozycji wymiany	375 062	(65 303)	309 759
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	27 352	736	28 088
Zysk brutto	1 342 200	-	1 342 200
Zysk netto	1 066 012	-	1 066 012

2.27. Segmenty działalności

Dane dotyczące segmentów działalności zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy BRE Banku SA za 2012 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, opublikowanym w dniu 7 marca 2013 roku.

3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem stanowi immanentny element zarządzania BRE Bankiem SA. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej. Począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

3.1. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

Organy Banku:

- Rada Nadzorcza poprzez Komisję ds. Ryzyka sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w zakresie podejmowania ryzyka, w tym zatwierdza Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz nadzoruje jej wykonanie.
- Zarząd Banku określa Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz odpowiada za wyznaczenie i wdrożenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także ich spójność ze Strategią Zarządzania Ryzykiem. Zarząd określa także strukturę organizacyjną Banku zapewniającą rozdzielną funkcji oraz określa zadania i odpowiedzialność poszczególnych jednostek.

Dyrektorzy Banku:

- Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem odpowiada za organizację, kształtowanie i realizację procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego i płynności w Grupie BRE Banku.
- Dyrektor Banku ds. Operacji Kredytowych odpowiada za organizację procesu kredytowego w zakresie portfela kredytów detalicznych i portfela kredytów korporacyjnych BRE Banku i Grupy BRE oraz jakość poszczególnych portfeli kredytowych.

Komitety:

1. Komitet Ryzyka BRE Banku SA, do którego zadań w szczególności należy ustalanie zasad identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz ustalania strategicznych limitów ryzyka.
2. Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy BRE Banku (ALCO), do którego zadań w szczególności należy ustalanie strategii Banku odnośnie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
3. Komitet ds. Zarządzania Kapitałem, do którego zadań w szczególności należy zarządzanie kapitałem, w tym rekomendowanie Zarządowi Banku działań w zakresie zarządzania kapitałem, poziomu i struktury kapitałów oraz zwiększenia efektywności wykorzystania kapitału, a także rekomendacja projektów procedur wewnętrznych Banku dotyczących zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego.
4. Komitet ds. Zarządzania Jakością Danych na potrzeby wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku (AIRB), do którego zadań w szczególności należy tworzenie warunków dla wdrożenia i rozwoju

efektywnego systemu zarządzania jakością danych dotyczących portfela kredytowego w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami zawansowanej metody wewnętrznych ratingów (AIRB) stosowanej do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

5. Komitet Kredytowy Zarządu Banku (KKZB), do którego zadań w szczególności należy:

- podejmowanie decyzji kredytowych w odniesieniu do przedsiębiorstw zgodnie z macierzą decyzyjną uzależnioną od ratingu i kwoty zaangażowania,
- podejmowanie decyzji dotyczących konwersji długu na udziały, akcje, itp.,
- podejmowanie decyzji dotyczących przejęcia nieruchomości w zamian za dług,
- podejmowanie wszelkich innych decyzji wykraczających poza kompetencje organów decyzyjnych niższych szczebli.

6. Komitet Polityki Kredytowej Bankowości Detalicznej (KPK), do którego zadań w szczególności należy:

- zatwierdzanie lub zmiana metodyki decyzyjnej dotyczącej przyznawania produktów kredytowych bankowości detalicznej,
- podejmowanie decyzji o dopuszczeniu lub zaprzestaniu sprzedaży produktu kredytowego,
- monitorowanie jakości i rentowności portfela produktów kredytowych oraz podejmowanie decyzji dotyczących działań w przypadku zaistnienia negatywnych zjawisk związanych z jakością i rentownością tego portfela.

7. Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej (KKD), do którego zadań w szczególności należy:

- podejmowanie jednostkowych decyzji kredytowych w odniesieniu do klientów detalicznych w sytuacji, gdy łączne zaangażowanie wobec klienta, kwota transakcji lub ustalone dla klienta/transakcji wartości parametrów ryzyka AIRB (PD/LGD/EL) osiągają określony poziom zarezerwowany dla tego szczebla decyzyjnego,
- podejmowanie decyzji o przyznaniu, zmianie lub odebraniu kompetencji do podejmowania decyzji dla poszczególnych pracowników Banku.

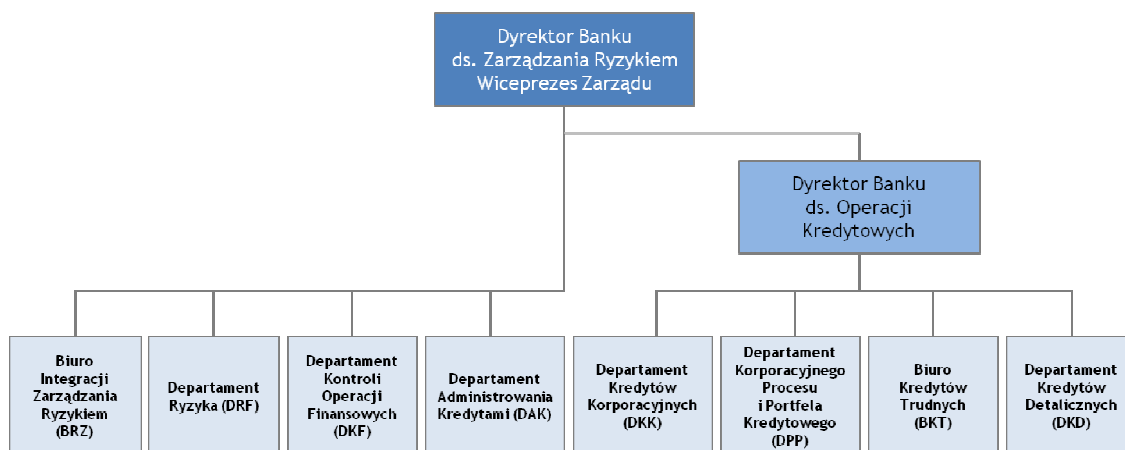
Ponadto w 2012 roku Bank podjął decyzję o powołaniu **Komitetu Ryzyka Operacyjnego (KRO)**, do którego zadań będzie należeć m.in.:

- monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Grupie BRE Banku na podstawie regularnych raportów otrzymywanych w ramach systemu kontroli ryzyka operacyjnego,
- analiza obszarów istotnych z punktu widzenia ryzyka operacyjnego, w tym struktury strat operacyjnych i profilu ryzyka operacyjnego Banku i Grupy BRE Banku,
- akceptacja i monitorowanie planów naprawczych (follow-up) dla najbardziej istotnych komponentów ryzyka operacyjnego,
- podejmowanie decyzji i koordynacja działań mających na celu ograniczanie i zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujących cały Bank oraz monitorowanie sytuacji w tym względzie w spółkach Grupy BRE Banku,
- nadzór nad przebiegiem oraz analiza wyników metod kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowanych w Banku,
- akceptacja metod kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowanych w Banku i Grupie BRE Banku.

Pozostałe jednostki:

1. Jednostki organizacyjne Obszaru Ryzyka

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach Obszaru Ryzyka nadzorowanego przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru.

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologie i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie o ryzyku i wsparcie naczelnich organów Banku.

Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK):

- definiowanie i realizacja polityki kredytowej (z wyłączeniem bankowości detalicznej),
- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku i Grupy z wyłączeniem obszaru bankowości detalicznej.

Departament Administrowania Kredytami (DAK):

- definiowanie procesu wyznaczania odpisów aktualizacyjnych i rezerw oraz kontrola poprawności jego przebiegu,
- administrowanie danymi historycznymi w obszarze bankowości korporacyjnej niezbędnymi do parametryzacji modeli ryzyka w ramach AIRB,
- monitorowanie wielkości i struktury zaangażowań,
- organizacja i nadzór nad operacyjnym procesem administrowania produktami kredytowymi.

Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP):

- organizacja procesu kredytowego w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad jego przebiegiem,
- określanie i wdrażanie zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych na potrzeby AIRB w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad ich przestrzeganiem,
- organizacja systemu przygotowywania i prezentacji analiz portfelowych służących aktywnemu zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

Biuro Kredytów Trudnych (BKT):

- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym w zakresie zaangażowań nadzorowanych, restrukturyzowanych oraz windykowanych przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji,
- wczesna identyfikacja klientów non-default zagrożonych utratą perspektywicznej zdolności kredytowej.

Departament Kredytów Detalicznych (DKD):

- definiowanie zasad polityki kredytowej,
- raportowanie jakości portfela kredytowego oraz monitorowanie jakości danych,
- podejmowanie decyzji kredytowych,
- administrowanie portfelem transakcji kredytowych,
- windykowanie należności przeterminowanych,
- przeciwdziałanie wyludzeniom kredytowym.

Departament realizuje wymienione wyżej czynności dla obszaru bankowości detalicznej (klientów indywidualnych i małych firm), dla trzech rynków: polskiego, czeskiego i słowackiego.

Departament Ryzyka (DRF):

- identyfikacja, pomiar i kontrola ryzyka kredytowego w ujęciu portfelowym oraz ryzyka rynkowego, operacyjnego (sensu stricto, komponenty ryzyka operacyjnego podlegają kontroli zgodnie z zapisami punktu 2 niniejszej sekcji), płynności finansowej i stopy procentowej księgi bankowej,
- zapewnienie adekwatności metodologicznej technik wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Departamentu Rynków Finansowych, Departamentu Skarbu oraz transakcji mezzanine finance Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine,
- rozwój metod pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka i integracja kontroli ryzyka finansowego w skali Banku oraz Grupy Banku, z uwzględnieniem monitorowania ryzyka modeli,
- organizacja procesów:
 - dopuszczania do obrotu handlowego instrumentów finansowych zawieranych przez jednostki organizacyjne obszaru bankowości inwestycyjnej,
 - oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP),
 - pomiaru kapitału wewnętrznego i ekonomicznego,
 - oraz nadzór nad realizacją tych procesów,
- wyznaczanie regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz monitorowanie adekwatności kapitałowej Banku i Grupy BRE Banku,
- kalkulacja portfelowej utraty wartości dla należności korporacyjnych i detalicznych.

Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF):

- niezależna operacyjna kontrola ryzyka generowanego przez Departament Rynków Finansowych i Departament Skarbu w ramach prowadzonego obrotu instrumentami finansowymi,
- sprawozdawczość w tym zakresie do Zarządu Banku oraz odpowiednich organów kolegialnych Banku.

Biurow Integracji Zarządzania Ryzykiem (BRZ):

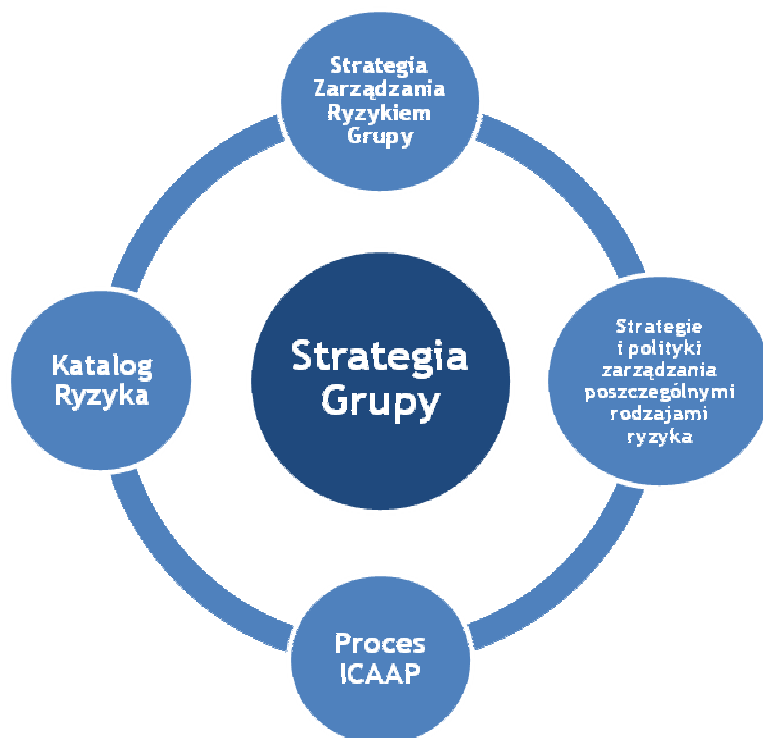
- koordynowanie i prowadzenie projektów/spraw związanych z wymaganiami nadzoru skonsolidowanego realizowanego przez głównego udziałowca w obszarze nadzorowanym przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), wynikającymi ze strategii i polityki zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy,
 - organizowanie, realizacja i monitorowanie spraw dotyczących obszaru ryzyka i zarządzanie nimi w odniesieniu do pozostałych jednostek organizacyjnych Banku - zgodnie z kompetencjami CRO.
2. **Jednostki organizacyjne spoza Obszaru Ryzyka** odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy BRE Banku (ryzyko biznesowe, strategiczne, kapitałowe, reputacji, ubezpieczeniowe, prawne, działania systemów informatycznych, kadrowe i organizacyjne, bezpieczeństwa i braku zgodności).
3. **Jednostki biznesowe** biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznanych limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Departament Compliance (DC)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.2. Struktura dokumentacji procesu zarządzania ryzykiem

Realizowana przez Bank strategia zarządzania ryzykiem jest odpowiednio udokumentowana i powiązana ze Strategią Grupy BRE Banku oraz Planem Średniookresowym Grupy BRE Banku. Dokumentacja strategii zarządzania ryzykiem stanowi istotny element dokumentacji procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Banku i Grupy BRE Banku (ICAAP).

Dokumentacja ICAAP:**1. Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA**

Dokument zawiera opis realizowanego w Grupie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz przebiegu poszczególnych elementów tego procesu, w tym:

- identyfikacji i oceny istotności ryzyka,
- zasad kalkulacji i agregacji kapitału wewnętrznego,
- testów warunków skrajnych,
- limitowania kapitału na ryzyko, oraz
- zasad dokonywania przeglądów tego procesu.

2. Dokument określający zasady wyznaczania kapitału na pokrycie pozostałych kosztów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka)**3. Dokument opisujący kapitałowy potencjał pokrycia ryzyka****4. Zasady Ostrożnego i Stabilnego Zarządzania BRE Bankiem SA**

Dokument zawiera opis zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem w ramach procesu planowania strategicznego, systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania kapitałem.

Strategie i polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:**1. Strategia Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w BRE Banku SA i w Grupie BRE Banku (proces ICAAP)**

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i w Grupie, w tym jego organizacji oraz zasad ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka.

2. Strategia i Polityka Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz realizowanej przez Bank polityki w zakresie poszczególnych obszarów ryzyka operacyjnego.

3. Strategia Ryzyka Rynkowego

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku, w tym między innymi akceptowalnego poziomu i struktury ryzyka rynkowego.

4. Strategia Zarządzania Ryzykiem Płynności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem płynności (zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym), opis zasad dotyczących limitowania ryzyka oraz opis planów awaryjnych Banku.

5. Polityka Zgodności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu organizacji zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym roli władz Banku w tym procesie, roli Departamentu Compliance i obowiązków pracowników Banku w realizacji polityki.

6. Polityka Zarządzania Kapitałem Grupy BRE Banku SA

Dokument zawiera opis strategii kapitałowej Grupy BRE Banku, w tym opis celów kapitałowych i preferowanej struktury kapitału, planu kapitałowego na kolejne lata oraz kapitałowego planu awaryjnego.

Dokumenty wymienione powyżej podlegają corocznemu przeglądowi zgodnie z zasadami opisanymi w dokumencie „Przegląd procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA”.

3.3. Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest zintegrowanym i ciągłym procesem operacyjnym obejmującym działania i decyzje w odniesieniu do poszczególnych indywidualnych transakcji i zaangażowań jak i w ujęciu portfelowym. Bank aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym zmierzając do optymalizacji jego poziomu. W tym celu w całej strukturze Banku stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oparte między innymi na oddzieleniu funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Podobnie traktowane jest administrowanie zaangażowaniami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze ryzyka oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Podział zadań w tym procesie wygląda następująco:

- **Departament Kredytów Detalicznych (DKD)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości detalicznej na rynku krajowym oraz w oddziałach zagranicznych, to jest w Czechach i na Słowacji. Głównymi funkcjami operacyjnymi DKD są: ocena ryzyka kredytowego i podejmowanie decyzji kredytowych wobec poszczególnych zaangażowań i transakcji, ograniczanie ryzyka operacyjnego (wyłudzeń kredytowych), nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym, administrowanie umowami kredytowymi klientów detalicznych oraz ich monitorowanie, windykacja telefoniczna i windykacja prawna należności kredytowych. Ponadto w Departamencie opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego i zasady kalkulacji zdolności kredytowej klientów detalicznych. Departament odpowiada również za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka.
- **Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy BRE Banku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorstw. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DKK są: podejmowanie decyzji i rekomendacji w odniesieniu do poszczególnych ekspozycji i transakcji wobec przedsiębiorstw oraz grup przedsiębiorstw będących klientami Banku, dokonywanie oceny i przygotowywanie rekomendacji w odniesieniu do dużych zaangażowań podejmowanych przez spółki zależne Grupy BRE Banku, monitorowanie struktury zaangażowania portfela ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem struktury branżowej oraz związanego z tym ryzyka koncentracji, wyznaczanie ratingu klienta PD (probability of default) i ratingu EL (expected loss) w odniesieniu do banków i międzynarodowych instytucji finansowych oraz związanych z tym limitów ekspozycji oraz monitorowanie ich wykorzystania, zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji na poszczególne kraje (ustalenie i monitorowanie wykorzystywania limitów). Zwiększony zakres funkcji kontroli ryzyka kredytowego na poziomie Grupy jest realizowany przez dedykowaną jednostkę organizacyjną, Biuro Ryzyka Kredytowego Grupy BRE Banku, w Departamencie Kredytów Korporacyjnych. Głównymi zadaniami Biura są: analiza ryzyka kredytowego związanego z nowymi ekspozycjami spółek zależnych Banku, monitorowanie ryzyka kredytowego największych zaangażowań, analiza jakości portfela ryzyka, uczestnictwo w projektach rozwoju i modyfikacji strategii, polityk oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych przez spółki zależne Banku, nadzór nad planowaniem oraz sposobem zawiązywania i rozwiązywania rezerw, ponadto audyt największych zaangażowań w odniesieniu do wszystkich zobowiązań Grupy. Podobne funkcje względem zaangażowań restrukturyzowanych oraz podlegających restrukturyzacji spełnia **Biuro Kredytów Trudnych (BKT)**.
- **Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP)** odpowiada za organizację procesu kredytowego w obszarze korporacyjnym oraz nadzór nad jego przebiegiem, a także za określanie, wdrażanie i nadzorowanie przestrzegania zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych w obszarze korporacji. Departament tworzy analizy portfelowe dotyczące ryzyka kredytowego portfela korporacyjnego oraz analizy i raporty dotyczące przebiegu i efektywności procesu kredytowego w tym obszarze.
- **Departament Administrowania Kredytami (DAK)** nadzoruje proces tworzenia odpisów aktualizacyjnych i rezerw oraz prowadzi ich ewidencję. Koordynuje proces planowania odpisów w Grupie BRE Banku,

monitoruje jego wykonanie. Monitoruje poziom koncentracji dużych zaangażowań poszczególnych ryzyk w Banku i Grupie.

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę ryzyka kredytowego, dokonuje jego wyceny oraz monitoruje zmienność oraz koncentrację w ujęciu portfelowym. Departament odpowiada za budowę i rozwój modeli scoringowych i ratingowych stosowanych w procesie oceny ryzyka kredytowego i aplikowanych w procesie decyzyjnym przy akceptacji zaangażowań kredytowych zarówno w obszarze korporacyjnym jak i detalicznym.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym. W odniesieniu do zaangażowań na przedsiębiorstwa w banku funkcjonuje hierarchiczny, kilkuszczelowy system podejmowania decyzji kredytowych (w odniesieniu do limitów i transakcji) na poszczególne podmioty i grupy podmiotów powiązanych. Kryteriami kierowania na poszczególne szczeble w tym systemie są wielkość nominalna ekspozycji (łącznie zaangażowanie) oraz wartość ratingu EL (expected loss), a także wielkość koncentracji na pojedynczym podmiocie lub grupie podmiotów powiązanych mierzoną za pomocą kredytowej wartości zagrożonej. Niezależnie od szczebla decyzyjnego każda decyzja kredytowa poprzedzona jest oceną ryzyka wykonaną przez doświadczonego analityka. Zasadniczym celem takiej analizy jest określenie ratingu EL oraz zweryfikowanie bieżącej zdolności klienta do spłaty zaciąganych zobowiązań oraz jej utrzymania w okresie trwania planowanej ekspozycji zgodnie z warunkami umowy. Proces decyzyjny dla zaangażowań na klientów bankowości prywatnej jest analogiczny, jak w korporacjach.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym. Ze względu na odmienny profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych zaangażowań na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest odmienny niż w przypadku klientów korporacyjnych. W znacznej mierze proces decyzyjny jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz przy zaaplikowaniu wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł eskalacji poziomu decyzji. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena bieżącej wartości zabezpieczenia oraz dokonywana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym akceptowanymi poziomami LtV (loan to value). Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Kredytów Detalicznych, a więc w obszarze ryzyka, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego. Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego są realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Ryzyka (DRF) oraz w Departamencie Kontroli Operacji Finansowych (DKF).

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRF na bieżąco kontroluje wykorzystanie limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Komitet Ryzyka BRE Banku oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla managerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku, oraz bezpośrednio dla Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Ponadto, DRF prowadzi prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedrozliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych.
- **Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF)** zajmuje się ustalaniem i uzgadnianiem wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczaniem codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar inwestycyjny i korporacyjny). Wyceny przygotowywane w DKF są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych. Departament administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy m.in. ustalanie praw dla użytkowników oraz zasilanie tych systemów w dane rynkowe. Do kompetencji DKF należy również kontrola wykonywania transakcji w ramach przyznanych limitów kredytowych na działalność handlową (obejmujących limity na ryzyko przedrozliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DKF weryfikuje czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie, redukcję oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy - składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na

poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Ryzyka BRE Banku oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Rozliczeń i Usług Powierniczych (DRP)** - odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Skarbu (DS)** odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku, utrzymywanie określonych portfeli papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku i Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcję wspierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku.
- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności finansowej Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Ryzyka BRE Banku. DRF monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.

Kontrola i monitorowanie ryzyka operacyjnego realizowana jest w BRE Banku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie BRE Banku.

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za proces kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie BRE Banku. Przez ryzyko operacyjne BRE Bank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych; w szczególności ryzyko operacyjne uwzględnia również ryzyko prawne.
- Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są regularnie raportowane do Zarządu Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku oraz Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. W celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, przeprowadza regularnie proces samooceny poziomu ryzyka operacyjnego przez poszczególne jednostki organizacyjne, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu podjęcia działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania przez systemy kontroli ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania. W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego Departament Ryzyka blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności wymienić tutaj można współpracę z Departamentem Compliance, Departamentem Audytu Wewnętrznego, systemem Zarządzania Ciągłością Działania.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1 Polityka kredytowa. Podstawą zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest polityka kredytowa, która jest ustalana osobno dla obszarów detalicznego i korporacyjnego. Obejmuje ona następujące elementy:

- docelowe grupy klientów oraz grupy produktowe,
- kryteria akceptacyjne wraz z poziomami odcięcia,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka koncentracji,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka ekspozycji na branżę o podwyższonym ryzyku.

3.4.2 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej jest polityka zabezpieczeń, która zakłada, że Bank, podejmując decyzję o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania adekwatnego do podejmowanego ryzyka zabezpieczenia. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest skorelowana z kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz

z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu. Do najczęściej stosowanych przez Bank form zabezpieczeń należą:

- a) hipoteka na nieruchomościach,
- b) przelew wierzytelności (cesja praw),
- c) zastaw rejestrowy,
- d) przewłaszczenie (częściowe lub warunkowe),
- e) kaucja pieniężna,
- f) depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- g) weksel,
- h) gwarancje i poręczenia,
- i) list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie przy zastosowaniu standardów obowiązujących przy ocenie kredytobiorców. Zabezpieczenia rzeczowe podlegają ocenie zgodnie z przyjętymi zasadami. Wartość środków trwałych ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w pionie ryzyka, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę następujące czynniki:

- a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:
 - rodzaj nieruchomości,
 - status prawny,
 - przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
 - charakterystyka techniczna budynków i budowli,
 - charakterystyka gruntu,
 - sytuacja na lokalnym rynku,
 - inne czynniki cenotwórcze,
- b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:
 - ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
 - charakterystyka techniczna i parametry,
 - warunki eksploatacji i utrzymania,
 - dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
 - aktualna sytuacja rynkowa,
 - prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,
- c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:
 - wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów (np. certyfikat bezpieczeństwa "CE" dla sprzętu elektrycznego, dopuszczenie UDT dla urządzeń pracujących pod ciśnieniem itd.),
 - możliwości sprzedaży,
 - wymagane warunki magazynowania (np. dla materiałów papierowych wrażliwych na wilgoć, materiałów precyzyjnych wrażliwych na zapylenie itp.),
 - ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank aktywnie zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy sell back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy sell back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

Rachunkowość zabezpieczeń. Począwszy od 2011 roku Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych. Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach oraz ryzyko zmiany wartości kaucji na stałą stopę procentową złożonej przez BRE Finance France (BFF), podmiot zależny od BRE Banku, ze środków pochodzących z emisji euroobligacji. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych. Pozycjami zabezpieczanymi są odpowiednio: część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach oraz kaucja złożona przez BFF w kwocie 497 770 tys. EUR. Instrumentem zabezpieczającym jest swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

3.4.3 System ratingowy. Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze korporacyjnym jest system ratingowy, który oparty jest na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określa prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD - Probability of Default),
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określa oczekiwaną stratę (EL, ang. Expected Loss), i bierze pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD, ang. Loss Given Default - strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu $PD \cdot LGD$. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 30 mln zł) i SME (obroty poniżej 30 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów, w tym: analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty o oczekiwaną stratę (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). EAD jest wielkością bieżącego zaangażowania bilansowego powiększonego o założony stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych Banku w chwili zaistnienia stanu „default”. LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzyskania należności z innych źródeł niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach na skali ciągłej. Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1				2				3		4				5			6	7			8						
PD rating	1,0 - 1,2		1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6		2,8	3	3,2 - 3,4		3,6	3,8	4	4,2 - 4,6		4,8	5	5,2 - 5,4		5,6 - 5,8		Brak ratingu		6,1 - 6,5	
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC bis CC-			Nie dotyczy			C, D-I, D-II				
	Stopień inwestycyjny									Stopień nieinwestycyjny												Default						

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana została jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF (Credit Conversion Factor) obejmujący cały portfel obszaru detalicznego. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD (CCF jako stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia defaultu),
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

Wszystkie modele podlegają cyklicznym przeglądom oraz procesowi walidacji i ocenie zgodności z obowiązującymi regulacjami.

3.4.4 Zasady kalkulacji wartości rezerwy portfelowej (rezerwy na zaistniałe, lecz nieujawnione straty tzw. IBNI - *Incurring But Not Identified Losses*) dla należności korporacyjnych i detalicznych w oparciu o systemy ratingowe.

3.4.4.1 Należności korporacyjne

Rezerwa portfelowa tworzona jest na portfelu kredytowym klientów, którzy nie zostali zaklasyfikowani do kategorii default. Kwota rezerw jest szacunkiem wielkości strat już poniesionych w wyniku zaistnienia zdarzeń ekonomicznych, które na dzień obliczania rezerw nie zostały jeszcze zidentyfikowane przez Bank.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane regresją logistyczną opartą na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o istniejący w Banku okres monitoringowy uznano, że 9 miesięcy to średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, jest to tzw. okres identyfikacji straty (LIP). Zatem w obliczeniach przyjęto horyzont obserwacji parametru PD równy 9 miesięcy a jego wartość uzyskuje się z przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez LGD (parametr określający stratę na skutek zaniechania regulowania zobowiązań) wyznaczonego przez model LGD / EAD dla korporacji oraz pomnożonego przez PD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.4.2 Należności detaliczne

Ekspozycje detaliczne grupowane są, na potrzeby kalkulacji rezerw, w portfele homogeniczne o podobnej charakterystyce ryzyka. Dla każdego z nich wyznaczane są parametry ryzyka (prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości - PD oraz wysokość potencjalnej straty w przypadku, gdy taka przesłanka zaistnieje - LGD). Wysokość tych parametrów obliczana jest z wykorzystaniem obserwacji historycznych dla poszczególnych portfeli i uzależniona od okresu zaległości. Następnie parametry ryzyka i zamortyzowana wartość ekspozycji kredytowej używane są do wyliczenia wartości rezerwy portfelowej na należności detaliczne.

Przesłanka utraty wartości stosowana jest w procesie kalkulacji rezerwy na należności detaliczne w odniesieniu do poszczególnych transakcji kredytowych, a nie dłużników. Dlatego wystąpienie przesłanki utraty wartości jednego zobowiązania nie skutkuje zakwalifikowaniem wszystkich innych zobowiązań dłużnika jako również obciążonych tą samą przesłanką.

3.4.4.3 Pomiar utraty wartości należności korporacyjnych

Bank dokonuje pomiaru utraty wartości dla ekspozycji kredytowych zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 39. Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT-Korpo. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- określenie przy podejściu indywidualnym wystąpienia przesłanek utraty wartości (loss events), a przy stwierdzeniu utraty wartości, klasyfikacja klienta do kategorii default,
- określenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń jak i z bieżącej działalności klienta,
- kalkulacja utraty wartości uwzględniająca przyszłą wartość szacowanych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- ewidencja księgowa odpisów aktualizujących (rezerw celowych).

Przesłanki niewykonania zobowiązania podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zwrócenie uwagi analityków kredytowych, którzy są odpowiedzialni za identyfikację przypadków niewykonania zobowiązania, na sytuacje, które potencjalnie mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącego do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardych przesłanek utraty wartości:

1. Liczba dni przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika wynosi powyżej 90 dni oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł dla klientów korporacyjnych i 500 zł dla klientów Private Banking.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem była zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, co doprowadziło do:
 - a) zmniejszenia zobowiązań finansowych poprzez umorzenie części zobowiązania, lub
 - b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (defraudacja) ze strony klienta.

Lista miękkich przesłanek utraty wartości jest przygotowana oddzielnie dla każdego z następujących typów podmiotów:

- a) rządów i banków centralnych,
- b) banków,
- c) korporacji, w tym kredytowania specjalistycznego,
- d) jednostek samorządu terytorialnego,
- e) ubezpieczycieli,
- f) funduszy PTE, TFI.

Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów miało na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, skutkuje stwierdzeniem czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

3.4.4.4 Pomiar utraty wartości należności detalicznych

W części detalicznej Banku wysokość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości ustalana jest, podobnie jak w części korporacyjnej, z wykorzystaniem systemu IMPAIRMENT. Przyjmuje się, że wystąpiła przesłanka utraty wartości ekspozycji detalicznej, gdy:

- a) wysokość ekspozycji jest większa od 500 PLN i jest ona opóźniona o ponad 90 dni,
- b) transakcja ma charakter wyłudzenia (fraud),
- c) transakcja podlega restrukturyzacji,
- d) wierzytelność kredytowa zostaje sprzedana ze znaczną ekonomiczną stratą kredytową,
- e) złożony zostaje przez Bank wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, postępowania upadłościowego lub naprawczego (skutkującego możliwym zaniechaniem lub opóźnieniem w spłacie) wobec dłużnika związanego z danym zobowiązaniem kredytowym,
- f) zobowiązanie kredytowe jest kwestionowane przez dłużnika na drodze postępowania sądowego.

Wszystkie przypadki zidentyfikowanej utraty wartości oznaczane są automatycznie w aplikacji, za wyjątkiem kontraktów restrukturyzowanych, sprzedanych, wyłudzeń i przypadków operacyjnych, które rozpoznawane są

w drodze analizy indywidualnej. Sposób pomiaru utraty wartości oparty jest na metodzie portfelowej, za wyjątkiem wybranych ekspozycji hipotecznych, w przypadku których wystąpiły zdarzenia determinujące zakwalifikowanie ekspozycji do indywidualnej analizy, zgodnie z obowiązującymi procedurami wewnętrznymi Banku.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2012		31.12.2011	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	36,99	0,09	41,04	0,08
2	30,51	0,13	24,76	0,10
3	9,08	0,25	12,07	0,24
4	9,83	0,46	10,10	0,57
5	2,64	1,51	1,46	1,51
6	0,05	1,96	0,16	3,01
7	0,26	5,51	0,41	14,77
8	5,95	0,66	5,22	0,63
<i>kategoria default</i>	4,69	54,81	4,78	51,52
Razem	100,00	2,81	100,00	2,73

67,50% portfela kredytów i pożyczek dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2011 r. - 65,80%);

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na bazie klientowskiej. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych stanowiących składnik aktywów finansowych oraz udział procentowy korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta w łącznej wartości bilansowej dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2012		31.12.2011	
	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)
1	44,67	0,01	33,25	0,01
2	17,34	0,15	23,85	0,11
3	35,73	0,31	18,70	0,57
4	1,85	2,82	7,04	2,31
5	0,24	0,65	1,73	2,42
6	0,05	0,15	0,29	1,66
7	0,03	0,11	0,06	0,12
8	0,09	-	14,99	-
<i>kategoria default</i>	-	-	0,09	-
Razem	100,00	0,19	100,00	0,34

3.4.6 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Nie występują w Banku instrumenty finansowe, których maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe byłaby różna od ich wartości bilansowej z wyjątkiem ekspozycji pozabilansowych, o których mowa w Nocie 35.

3.4.7 Kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2012		31.12.2011	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	58 728 471	91,28	58 219 937	91,28
Przeterminowane, bez utraty wartości	2 463 128	3,83	2 758 563	4,33
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	3 144 876	4,89	2 798 505	4,39
Razem brutto	64 336 475	100,00	63 777 005	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 236 161)	3,48	(2 113 013)	3,31
Razem netto	62 100 314	96,52	61 663 992	96,69

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków:

Należności od banków	31.12.2012		31.12.2011	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	5 053 188	100,00	5 223 705	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	-	-	-	-
Razem brutto	5 053 188	100,00	5 223 705	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(559)	0,01	(1 027)	0,02
Razem netto	5 052 629	99,99	5 222 678	99,98

Całkowita kwota rezerw na kredyty i pożyczki z utratą wartości wynosi 2 236 720 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 2 114 040 tys. zł), z czego 2 066 654 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 1 930 957 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości, a pozostała kwota 169 507 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową (31 grudnia 2011 r. - 182 056 tys. zł). Dalsze informacje dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków i klientów zostały przedstawione w Notach 17 i 21.

91,27% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2011 r. - 91,28%);

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2012 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	699 317	26 287 713	26 034 920	14 492	-	259 860	-	204 810	-	27 466 192	2 385 328
2	2 062 372	4 599 260	1 323 522	914 285	6 210 203	1 056 228	-	1 521 217	-	16 363 565	1 832 615
3	743 067	-	-	723 014	1 601 307	1 513 606	-	366 180	-	4 947 174	635 199
4	35 645	-	-	1 747 885	537 908	2 985 338	-	253 701	-	5 560 477	52 954
5	-	-	-	245 461	577 563	614 891	-	18 362	-	1 456 277	106 266
6	-	-	-	6 655	-	19 350	-	-	-	26 005	-
7	-	-	-	13 119	7 501	93 850	-	-	-	114 470	-
8	-	-	-	-	-	10	2 024 380	-	666 434	2 690 824	40 826
kategoria default	3 056	11 047	3 972	7 227	9 969	72 188	-	-	-	103 487	-
Razem	3 543 457	30 898 020	27 362 414	3 672 138	8 944 451	6 615 321	2 024 380	2 364 270	666 434	58 728 471	5 053 188

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	589 056	27 825 770	27 588 173	58 187	18 157	112 302	-	505 591	-	29 109 063	5 223 705
2	1 479 983	4 285 616	1 659 808	859 503	3 153 825	989 620	-	1 621 423	-	12 389 970	-
3	1 108 757	410 861	105 765	826 148	3 318 782	1 064 191	-	384 133	-	7 112 872	-
4	74 013	-	-	1 415 780	1 046 375	2 498 271	-	268 564	-	5 303 003	-
5	-	-	-	216 761	15 951	440 284	-	22 240	-	695 236	-
6	-	-	-	8 571	1 502	34 766	-	-	-	44 839	-
7	-	-	-	19 503	10 005	37 190	-	-	-	66 698	-
8	6	-	-	741	1 052 374	754 337	1 153 508	-	480 790	3 441 756	-
kategoria default	69	8 225	2 932	20 235	-	27 971	-	-	-	56 500	-
Razem	3 251 884	32 530 472	29 356 678	3 425 429	8 616 971	5 958 932	1 153 508	2 801 951	480 790	58 219 937	5 223 705

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości chyba, że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2012 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	341 145	1 059 690	854 944	7 405	-	63 983	-	-	-	1 472 223	-
od 31 do 60 dni	44 433	326 126	254 801	514	-	11 950	-	-	-	383 023	-
od 61 do 90 dni	16 634	108 310	87 656	382	-	7 309	-	-	-	132 635	-
powyżej 90 dni	70 709	93 128	39 591	11 096	-	288 772	-	11 542	-	475 247	-
Razem	472 921	1 587 254	1 236 992	19 397	-	372 014	-	11 542	-	2 463 128	-

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	292 020	978 968	763 266	40 401	1 111	123 050	-	7 667	-	1 443 217	-
od 31 do 60 dni	30 048	259 369	217 357	9 420	-	29 003	-	-	-	327 840	-
od 61 do 90 dni	2 271	136 175	117 275	268	-	11 975	-	-	-	150 689	-
powyżej 90 dni	60 711	97 300	35 506	26 080	-	652 726	-	-	-	836 817	-
Razem	385 050	1 471 812	1 133 404	76 169	1 111	816 754	-	7 667	-	2 758 563	-

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 078 222 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 867 548 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
31 grudnia 2012 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	584 167	716 226	474 477	324 630	484 560	1 035 293	-	-	-	3 144 876	-
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(542 771)	(437 885)	(267 082)	(260 248)	(285 783)	(539 967)	-	-	-	(2 066 654)	-
31 grudnia 2011 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	496 134	510 259	344 066	375 487	569 332	845 916	-	-	1 377	2 798 505	-
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(478 863)	(295 480)	(172 722)	(283 827)	(303 371)	(568 039)	-	-	(1 377)	(1 930 957)	-

Bank charakteryzuje się konserwatywnym podejściem w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Finansowy efekt zabezpieczeń

Stan na 31 grudnia 2012 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	5 053 188	(559)	(3 998)	3 439
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	64 336 475	(2 236 161)	(3 636 041)	1 399 880
Klienci indywidualni:	37 802 045	(1 056 576)	(1 456 110)	399 534
- Należności bieżące	4 600 545	(586 189)	(616 467)	30 278
- Kredyty terminowe, w tym:	33 201 500	(470 387)	(839 643)	369 256
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	29 073 883	(282 791)	(542 648)	259 857
Klienci korporacyjni:	21 467 804	(1 167 356)	(2 157 934)	990 578
- Należności bieżące	4 016 165	(277 918)	(339 693)	61 775
- Kredyty terminowe:	17 451 639	(889 438)	(1 818 241)	928 803
udzielone dużym klientom	9 429 011	(311 280)	(353 432)	42 152
udzielone średnim i małym klientom	8 022 628	(578 158)	(1 464 809)	886 651
Klienci budżetowi	2 375 812	(12 229)	(21 997)	9 768
Razem dane bilansowe	69 389 663	(2 236 720)	(3 640 039)	1 403 319
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	13 944 261	(25 614)	(47 509)	21 895
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	4 633 495	(20 848)	(35 438)	14 590
Razem dane pozabilansowe	18 577 756	(46 462)	(82 947)	36 485

Stan na 31 grudnia 2011 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	5 223 705	(1 027)	(5 228)	4 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	63 777 005	(2 113 013)	(3 342 946)	1 229 933
Klienci indywidualni:	38 645 611	(860 001)	(1 135 660)	275 659
- Należności bieżące	4 133 068	(523 086)	(547 735)	24 649
- Kredyty terminowe, w tym:	34 512 543	(336 915)	(587 925)	251 010
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	30 834 148	(199 413)	(384 078)	184 665
Klienci korporacyjni:	20 686 101	(1 249 414)	(2 195 449)	946 035
- Należności bieżące	3 877 085	(315 619)	(374 193)	58 574
- Kredyty terminowe:	16 809 016	(933 795)	(1 821 256)	887 461
udzielone dużym klientom	9 187 414	(337 438)	(374 342)	36 904
udzielone średnim i małym klientom	7 621 602	(596 357)	(1 446 914)	850 557
Klienci budżetowi	2 809 618	(3 598)	(11 837)	8 239
Razem dane bilansowe	69 000 710	(2 114 040)	(3 348 174)	1 234 134
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	13 422 886	(26 963)	(96 510)	69 547
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	3 037 588	(3 943)	(20 211)	16 268
Razem dane pozabilansowe	16 460 474	(30 906)	(116 721)	85 815

Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	96 881	207 265
- nieprzeterminowe	87 218	198 110
- przeterminowe powyżej 90 dni	9 663	9 155
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(13 780)	(15 619)
Pozostałe aktywa finansowe netto (Nota 26)	83 101	191 646

Powyższa nota prezentuje jakość pozostałych aktywów finansowych ujętych w Nocie 26 „Inne aktywa”.

3.4.8 Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane dłużne papiery wartościowe

31 grudnia 2012 r.	Przeznaczone do obrotu			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	491 500	491 500
A- do A+	707 657	319	355 338	18 873 831	19 937 145
BBB+ do BBB-	-	-	362 858	103 226	466 084
BB+ do BB-	-	-	94 284	20 673	114 957
B+ do B-	-	-	-	-	-
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	2	2
Razem	707 657	319	812 480	19 489 232	21 009 688

31 grudnia 2011 r.	Przeznaczone do obrotu			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	115 769	499 331	615 100
A- do A+	928 520	148	110 508	19 911 802	20 950 978
BBB+ do BBB-	-	-	187 097	262 697	449 794
BB+ do BB-	-	-	172 325	-	172 325
B+ do B-	-	-	12 275	-	12 275
poniżej B-	-	-	-	2	2
bez ratingu	-	-	150 156	-	150 156
Razem	928 520	148	748 130	20 673 832	22 350 630

97,23% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy: A- (31 grudnia 2011 r. - 96,49%).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości lokacyjnych dłużnych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 22.

3.4.9 Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w pkt 2.17. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. Polityką Banku jest sprzedaż przejętych aktywów. Do rzadkości należą przypadki zagospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne - czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę Banku oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę Zarządu. W 2012 roku i w 2011 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia, w tym trudnozbywalnych.

3.5 Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania,

BRE Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Ryzyko koncentracji branżowej

W przypadku koncentracji w branżach analizowany jest udział Banku w finansowaniu całego sektora oraz sytuacja klientów Banku na tle kondycji finansowej firm z danej branży. W tym celu Bank korzysta z bazy statystycznej, która poszczególne wskaźniki finansowe każdego z klientów Banku umieszcza w siatce decylowej tego wskaźnika dla danej branży. Pozwala to monitorować ryzyko branżowe portfela Banku w sytuacji, gdy kondycja całej branży podlega, ze względu na czynniki zewnętrzne, szybkim zmianom.

Limity branżowe ustala się dla branż, zdefiniowanych przez Bank zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, w kwartalnych okresach sprawozdawczych. Monitorowaniu i analizie podlegają wszystkie branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także tzw. „branże wrażliwe” oraz branże dodatkowo wskazane przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. O ile Komitet Kredytowy Zarządu Banku nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania Grupy w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 5% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia jakiegokolwiek limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów.

Poniższe tabele prezentują strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego BRE Banku SA w poszczególne branże.

Struktura koncentracji zaangażowania BRE Banku S.A.

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%
		31.12.2012		31.12.2011	
1.	Osoby fizyczne	37 802 045	58,76%	38 645 611	60,59%
2.	Leasing i wynajem	3 810 393	5,92%	2 803 521	4,40%
3.	Administracja publiczna	1 962 122	3,05%	2 243 161	3,52%
4.	Obsługa nieruchomości	1 707 603	2,65%	1 401 232	2,20%
5.	Energetyka i ciepłownictwo	1 459 905	2,27%	705 033	1,11%
6.	Paliwa płynne i gaz ziemny	1 146 606	1,78%	1 911 876	3,00%
7.	Pośrednictwo finansowe	1 048 015	1,63%	997 813	1,56%
8.	Metale	909 610	1,41%	917 646	1,44%
9.	Budownictwo	876 171	1,36%	1 072 706	1,68%
10.	Transport i biura turystyczne	787 841	1,22%	840 325	1,32%
11.	Pozostały handel hurtowy	721 711	1,12%	635 155	1,00%
12.	Motoryzacja	685 843	1,07%	661 301	1,04%
13.	Podstawowe artykuły spożywcze	659 707	1,03%	495 326	0,78%
14.	Telekomunikacja	596 637	0,93%	525 987	0,82%
15.	Materiały budowlane	596 344	0,93%	530 042	0,83%
16.	Chemia i tworzywa sztuczne	561 959	0,87%	512 059	0,80%
17.	Drewno i meble	553 372	0,86%	710 255	1,11%
18.	Przemysł mięsny	523 537	0,81%	528 178	0,83%
19.	Zarządzanie, consulting, reklama	293 537	0,46%	762 104	1,19%

Łączne zaangażowanie Banku w 2012 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 29,37% portfela kredytowego (2011 r. - 28,63%). Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 3 - stopniowej skali tj.: małe, średnie, wysokie), według stanu na koniec 2012 roku, oszacowane przez doradców ds. ryzyka kredytowego Banku, zostało sklasyfikowane następująco:

Leasing i wynajem	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Obsługa nieruchomości	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Pośrednictwo finansowe	- małe
Metale	- wysokie
Budownictwo	- wysokie
Transport i biura turystyczne	- średnie
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Podstawowe artykuły spożywcze	- średnie
Telekomunikacja	- średnie
Materiały budowlane	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Drewno i meble	- wysokie
Przemysł mięsny	- średnie
Zarządzanie, consulting, reklama	- nd

Według stanu na koniec 2011 roku ryzyko wymienionych wyżej branż było sklasyfikowane następująco:

Leasing i wynajem	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Obsługa nieruchomości	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Pośrednictwo finansowe	- małe
Metale	- wysokie
Budownictwo	- średnie
Transport i biura turystyczne	- średnie
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Podstawowe artykuły spożywcze	- nd
Telekomunikacja	- średnie
Materiały budowlane	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Drewno i meble	- wysokie
Przemysł mięsny	- nd
Zarządzanie, consulting, reklama	- nd

Ryzyko koncentracji dużych zaangażowań

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych zaangażowań jest bieżący monitoring oraz kontrola zaangażowań pod kątem przestrzegania limitów prawnych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- są ustalane wewnętrzne limity mniejsze niż określone w ustawie Prawo bankowe,
- dla klientów, których zaangażowanie przekracza 5% funduszy własnych, jest wprowadzony proces rezerwacji (pozwoleń) limitów zaangażowań,
- prowadzony jest tygodniowy raporting dotyczący dużych zaangażowań przeznaczony dla uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące akceptowania zwiększania i podejmowania zaangażowań wobec klientów.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dziennych limitów ryzyka dostaw dotyczących pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez regularną analizę zdolności kredytobiorców oraz potencjalnych kredytobiorców do spłaty odsetek i kapitału oraz, w razie potrzeby, poprzez zmianę limitów kredytowych. Poziomem narażenia na ryzyko kredytowe zarządza się również poprzez uzyskiwanie zabezpieczeń oraz gwarancji.

3.6 Ryzyko rynkowe

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym Bank kieruje się zasadami i wymaganiami określonymi w uchwałach oraz rekomendacjach KNF, które adresują kwestie zarządzania ryzykiem rynkowym, w szczególności Rekomendacjami A oraz I.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Ryzyka oraz Departament Kontroli Operacji Finansowych w Obszarze Ryzyka Banku, który jest nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych, w Biurze Maklerskim oraz w Departamencie Skarbu, które podlegają członkowi Zarządu Banku nadzorującemu Obszar Bankowości Inwestycyjnej. Biuro Maklerskie jest jednostką organizacyjną Banku, która została wyodrębniona ze struktur Departamentu Rynków Finansowych. Biuro rozpoczęło działalność operacyjną w czerwcu 2012 roku. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych) są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) funkcjonującym w obszarze Bankowości Korporacyjnej.

W prowadzonej działalności Bank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen papierów wartościowych, zmienności implikowanych instrumentów opcyjnych, oraz spreadów kredytowych. Bank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym Banku. Ponadto Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. W szczególności, w celu odzwierciedlenia ryzyka stóp procentowych produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez Bank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV - net present value). Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się przez pomiar wartości zagrożonej (ang. Value at Risk - VaR), wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych, a także analizy scenariuszowe oparte na zachowaniach rynków, które miały miejsce podczas przeszłych kryzysów finansowych. Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stóp procentowych księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earning at Risk - EaR) dla portfela bankowego.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Komitetu Ryzyka BRE Banku SA ustanawiane są limity VaR oraz limity (mające charakter liczb kontrolnych) na test warunków skrajnych na odpowiednie portfele Banku.

Wartość zagrożona

W 2012 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się głównie z pozycji portfela handlowego wynosiło 29% (1,6 mln PLN), dla portfela Biura Maklerskiego (BM) 18% (0,4 mln PLN), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 65% (10,4 mln PLN). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) w akcjach notowanych na GPW był wykorzystany średnio w 49% (0,5 mln PLN) w okresie do listopada 2012 roku. Od listopada 2012 roku, w związku z przeprowadzoną restrukturyzacją zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA, w wyniku której Bank przejął akcje PZU SA na portfel DFS, średnia VaR na portfelu DFS wynosiła 4,6 mln PLN. Do listopada 2012 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową - portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych. Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Bank a ekspozycja portfeli BM oraz DFS na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW była relatywnie jeszcze mniejsza. Natomiast, począwszy od listopada 2012 roku, ryzyko cen akcji (w szczególności akcji PZU) stało się drugim istotnym rodzajem ryzyka rynkowego pozycji Banku.

Poziom VaR dla BRE Banku

W poniższych tabelach pokazujemy statystyki poziomów miar wartości zagrożonej w dwóch układach. W pierwszej tabeli są zamieszczone dane w układzie porównywalnym z rokiem 2011 (prezentowane wartości liczbowe odnoszą się do portfela Banku bez pozycji DFS).

w tys. zł	2012 rok				2011 rok			
	31.12.2012	średnia	maksimum	minimum	31.12.2011	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	6 162	11 146	14 368	6 162	12 157	11 166	14 480	8 219
VaR FX	132	506	2 004	76	229	258	719	29
VaR EQ	274	245	815	0	3	30	160	0
VaR	6 171	11 241	14 885	6 131	12 217	11 118	14 238	8 118

Poniższa tabela prezentuje analogiczne statystyki wartości zagrożonej portfela Banku łącznie z pozycjami DFS, w tym z uwzględnieniem akcji PZU, które się pojawiły w portfelu DFS począwszy od listopada 2012 roku.

w tys. zł	2012 rok			
	31.12.2012	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	6 162	11 146	14 368	6 162
VaR FX	132	506	2 004	76
VaR EQ	4 750	925	4 801	1
VaR	9 879	11 588	14 779	8 059

Testy warunków skrajnych

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, które nastąpiłyby w skutek wystąpienia tzw. scenariuszy stres testowych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyspecyfikowanych skrajnych wartości w horyzoncie jednodniowym. Bank stosuje równoległe dwie metody przeprowadzania testów warunków skrajnych: jedną, w której scenariusze składają się z dużych, ekstremalnie skorelowanych zmian, jednakowych w każdej grupie, wartości czynników ryzyka, oraz drugą, w której scenariusze zmian czynników ryzyka zostały skonstruowane na podstawie dużych zmian parametrów rynkowych zaobserwowanych w przeszłych rynkowych sytuacjach kryzysowych.

Na wartości testu warunków skrajnych kalkulowanego drugą metodą dla portfeli Departamentu Skarbu oraz Departamentu Rynków Finansowych nałożone były limity mające charakter liczb kontrolnych. Średnie wykorzystanie tych limitów wynosiło w 2012 roku na portfelu Departamentu Skarbu (DS) 32% (39,4 mln PLN) - w 2011 roku 83% (103,6 mln PLN), a na portfelu Departamentu Rynków Finansowych (DFM) 20% (15,2 mln PLN) - w 2011 roku 19% (14,3 mln PLN). Spośród tego rodzaju scenariuszy największa potencjalna strata obserwowana była przy dużych zmianach stóp procentowych (głównie stóp krajowych). Dla scenariusza 15% wzrostu poziomu stóp procentowych średnia zmiana wyceny portfela BRE Banku w 2012 roku wyniosłaby 38,1 mln PLN. Realizacja tego scenariusza wzrostu stóp procentowych spowodowałaby w głównej mierze (w części odpowiadającej portfelom księgi bankowej Departamentu Skarbu instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży) pomniejszenie kapitałów Banku, a w mniejszym stopniu wpływałaby na rachunek zysków i strat. Na portfelu Departamentu Skarbu średnia potencjalna zmiana wyceny przy tym scenariuszu w 2012 roku wyniosłaby 38,5 mln PLN.

Średnia wartość testu warunków skrajnych, opartych na zaobserwowanych przeszłych sytuacjach kryzysowych, wynosiła w 2012 roku dla portfeli Departamentu Rynków Finansowych 17,6 mln zł (w 2011 roku - 14,6 mln zł), a dla portfeli Departamentu Skarbu 48,5 mln zł (w 2011 roku - 102,4 mln zł).

3.7 Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

BRE Bank SA

Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

31.12.2012	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 718 905	1 060 999	7 342	174	1 057	27 618	4 816 095
Należności od banków	1 716 223	1 925 360	597 386	2 468	102 126	709 066	5 052 629
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 528 994	-	-	-	-	-	1 528 994
Pochodne instrumenty finansowe	2 639 399	120 777	33 561	63	-	2 742	2 796 542
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	29 614 170	8 435 036	1 434 680	20 971 974	45 410	1 599 044	62 100 314
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	-	2 439	2 439
Lokacyjne papiery wartościowe	19 232 864	415	10 353	-	-	497 220	19 740 852
Inwestycje w jednostki zależne	906 672	1 006	-	-	-	29 658	937 336
Wartości niematerialne	388 740	209	-	-	-	376	389 325
Rzeczowe aktywa trwałe	468 105	4 017	-	-	-	8 525	480 647
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	289 982	6 880	32	1	8	6 900	303 803
Aktywa razem	60 504 054	11 554 699	2 083 354	20 974 680	148 601	2 883 588	98 148 976
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	2 366 173	512 476	856 547	16 424 292	526	81 500	20 241 514
Pochodne instrumenty finansowe	3 328 535	119 937	29 366	-	-	3 456	3 481 294
Zobowiązania wobec klientów	44 773 107	10 528 170	1 349 359	82 405	136 393	3 012 484	59 881 918
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	4 220	-	-	-	-	4 220
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	659 048	-	-	-	-	-	659 048
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 222 295	-	-	3 222 295
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 204 440	66 588	32 628	1 602	2 003	58 754	1 366 015
Rezerwy	108 810	9 821	10 128	-	-	56	128 815
Zobowiązania razem	52 440 113	11 241 212	2 278 028	19 730 594	138 922	3 156 250	88 985 119
Pozycja bilansowa netto	8 063 941	313 487	(194 674)	1 244 086	9 679	(272 662)	9 163 857
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	12 450 229	1 134 413	198 063	-	10	161 546	13 944 261
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	1 945 538	2 504 938	71 897	-	1 629	109 493	4 633 495

31.12.2011	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	929 202	57 240	9 160	118	1 729	34 632	1 032 081
Należności od banków	1 908 024	2 399 099	703 524	37 093	28 983	145 955	5 222 678
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 672 952	-	3 846	-	-	-	1 676 798
Pochodne instrumenty finansowe	1 397 947	71 353	24 603	1 355	-	8 762	1 504 020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24 880 859	8 878 153	2 352 442	23 985 607	49 251	1 517 680	61 663 992
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej	-	-	-	-	-	1 924	1 924
Lokacyjne papiery wartościowe	20 385 887	351	7 991	-	-	536 437	20 930 666
Inwestycje w jednostki zależne	545 406	994	-	-	-	30	546 430
Wartości niematerialne	388 763	377	-	-	-	667	389 807
Rzeczowe aktywa trwałe	524 114	6 956	-	-	-	11 340	542 410
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	370 451	6 386	(13)	1 799	14	5 989	384 626
Aktywa razem	53 003 605	11 420 909	3 101 553	24 025 972	79 977	2 263 416	93 895 432
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	2 776 786	2 016 202	1 210 298	19 183 950	105	93 828	25 281 169
Pochodne instrumenty finansowe	1 762 032	66 678	22 743	638	-	5 280	1 857 371
Zobowiązania wobec klientów	42 467 866	7 302 770	1 402 270	59 852	98 474	2 687 403	54 018 635
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 456 200	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 264 276	204 690	75 363	4 361	2 768	47 389	1 598 847
Rezerwy	59 991	1 650	10 590	-	20	53	72 304
Zobowiązania razem	48 330 951	9 591 990	2 721 264	22 705 001	101 367	2 833 953	86 284 526
Pozycja bilansowa netto	4 672 654	1 828 919	380 289	1 320 971	(21 390)	(570 537)	7 610 906
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	12 268 330	891 562	99 528	-	6 806	156 660	13 422 886
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 226 067	558 923	141 826	-	53	110 719	3 037 588

3.8 Ryzyko stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Ryzyka, nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Dyrektorowi Banku ds.

Bankowości Inwestycyjnej. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku finansowego oraz kapitału banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, a w szczególności Rekomendacją G, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej zarówno w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, jak również ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earning at Risk). Wykonywane są również analizy typu stress test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego - wartość zagrożoną (ang. Value at Risk) oraz testy warunków skrajnych.

Decyzją Komitetu Ryzyka BRE Banku S.A. ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest ograniczona dla portfela bankowego limitami niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego - nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym („EaR”) o:

31.12.2012		31.12.2011	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
90,26	PLN	35,06	PLN
10,89	EUR	2,19	EUR
2,17	USD	4,50	USD
14,45	CHF	18,90	CHF
8,30	CZK	7,63	CZK

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stress testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2012 roku 58 mln PLN (na koniec 2011 roku 375 mln PLN), a dla portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży 324 mln PLN (na koniec 2011 roku 333 mln PLN). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się, że przy małych wartościach stóp, ich spadek nie może osiągnąć wartości mniejszej lub równej zero.

Na obserwowany w 2012 roku poziom miar ryzyka (dochodu odsetkowego narażonego na ryzyko oraz zmiany wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku testów warunków skrajnych) wpływ miała zmiana metodologii. Stopniowo od początku roku kolejne grupy produktów obejmowane były metodą portfeli replikujących w celu lepszego odzwierciedlenia reakcji ich oprocentowania na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2012	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	1 854 213	-	-	-	-	2 961 882	4 816 095
Należności od banków	3 944 609	531 066	413 420	-	-	163 534	5 052 629
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i lokacyjne)	14 726 219	263 723	1 472 840	3 915 805	639 639	1 188 956	22 207 182
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 226 197	2 721 422	1 124 109	360 455	1 697	666 434	62 100 314
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	339 958	507 817	1 339 188	500 820	25 034	260 023	2 972 840
Aktywa razem	78 091 196	4 024 028	4 349 557	4 777 080	666 370	5 240 829	97 149 060
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	10 219 870	9 847 354	173 021	-	-	1 269	20 241 514
Zobowiązania wobec klientów	44 216 798	5 700 142	9 585 420	78 425	266 207	34 926	59 881 918
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	206 105	-	452 943	-	-	-	659 048
Zobowiązania podporządkowane	578 765	2 643 530	-	-	-	-	3 222 295
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	418 525	637 848	1 761 101	612 815	31 088	1 167 913	4 629 290
Zobowiązania razem	55 640 063	18 828 874	11 972 485	691 240	297 295	1 204 108	88 634 065
Luka bilansowa	22 451 133	(14 804 846)	(7 622 928)	4 085 840	369 075		

31.12.2011	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	811 980	-	-	-	-	220 101	1 032 081
Należności od banków	3 982 093	635 903	507 276	-	-	97 406	5 222 678
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu, lokacyjne oraz aktywa zastawione)	12 358 644	465 491	5 424 295	3 071 699	1 030 501	803 264	23 153 894
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56 497 985	2 832 249	1 415 089	431 506	4 093	483 070	61 663 992
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	245 036	286 796	677 217	260 730	14 497	341 176	1 825 452
Aktywa razem	73 895 738	4 220 439	8 023 877	3 763 935	1 049 091	1 945 017	92 898 097
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	12 016 415	13 126 153	132 096	-	-	6 505	25 281 169
Zobowiązania wobec klientów	47 214 001	5 091 093	1 087 338	147 939	400 891	77 373	54 018 635
Zobowiązania podporządkowane	1 238 818	2 217 382	-	-	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	245 932	348 942	950 343	327 333	18 074	1 338 258	3 228 882
Zobowiązania razem	60 715 166	20 783 570	2 169 777	475 272	418 965	1 422 136	85 984 886
Luka bilansowa	13 180 572	(16 563 131)	5 854 100	3 288 663	630 126		

3.9 Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje go poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w zakresie grup klientów, produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania BRE Banku organizowane są wokół wzrostu determinowanego przez możliwości finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2012 roku sytuacja płynnościowa była ściśle monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w celach biznesowych i finansowych Grupy BRE Banku określonych za pomocą odpowiednich mierników m.in. wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Zakłada on określoną relację kredytów do depozytów do celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2012 płynność mierzona wskaźnikiem L/D uległa poprawie z poziomu 125,1% do poziomu 115,7%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez produkty depozytowe, inwestycyjne oraz programy regularnego i celowego oszczędzania jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Zobowiązania wobec klientów stanowią główne źródło finansowania działalności. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania, jest portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 27). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 33) stanowią podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza, Commerzbanku A.G. W roku 2012 zostało ono zredukowane o 430 mln CHF poprzez nieprzedłużenie zapadających kredytów.

Ponadto do finansowania (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym oraz transakcje FX swap. Bank wykorzystał w drugim półroczu 2012 r. Program Emisji

Obligacji (EMTN), dokonując za pośrednictwem swojej spółki zależnej BRE Finance France SA, emisji na kwotę 500 mln EUR.

Bank ma również możliwość pozyskania finansowania w ramach Programu Emisji Bankowych Papierów Dłużnych do kwoty 5 mld PLN. W listopadzie 2012 została przeprowadzona emisja papierów dłużnych o wartości 450 mln PLN o terminie zapadalności 3 lata. Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania Bank bierze pod uwagę nadzorcze miary i limity płynności, jak również ustanowione wewnętrznie limity ryzyka, mając na celu dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów. Zakłada się również utrzymanie udziału aktywów płynnych na poziomie niezbędnym z punktu widzenia bezpieczeństwa działania wyrażonego satysfakcjonującymi wskaźnikami płynności.

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym oraz obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawanych jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. Zapewnienie odpowiedniego poziomu płynności Banku realizowane jest poprzez aktywne zarządzanie strukturą przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiedniego poziomu bufora płynnościowego. W 2012 roku Bank utrzymywał wysoki poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do potrzeb wynikających z aktywności Banku i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności. W 2012 roku nadzorcze limity na miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i limitów w rachunkach.

Ciąglej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu potencjalnego zagrożenia jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych, jak i zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku. Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.9.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynnościowych Banku.

Wartość urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	31.12.2012	31.12.2011
do 3 dni roboczych	11 559	7 065
do 7 dni kalendarzowych	11 425	11 222
do 15 dni kalendarzowych	10 478	11 148
do 1 miesiąca	11 500	12 339
do 2 miesięcy	12 488	12 011
do 3 miesięcy	13 399	12 280
do 4 miesięcy	13 767	12 705
do 5 miesięcy	14 048	13 073
do 6 miesięcy	13 849	12 658
do 7 miesięcy	13 072	12 741
do 8 miesięcy	13 029	12 851
do 9 miesięcy	12 798	11 851
do 10 miesięcy	12 332	12 110
do 11 miesięcy	11 239	12 134
do 12 miesięcy	11 292	12 259

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki płynności w wymienionych przedziałach czasowych.

3.9.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepołączonych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłaty przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdyktowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2012 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec innych banków	2 702 379	62 044	3 426 517	11 510 182	2 540 100	20 241 222
Zobowiązania wobec klientów	43 503 128	4 732 049	7 614 541	2 378 192	1 670 468	59 898 378
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	209 048	-	-	450 000	-	659 048
Zobowiązania podporządkowane	4 878	-	-	1 761 136	1 456 324	3 222 338
Pozostałe zobowiązania	910 072	-	-	-	-	910 072
Zobowiązania razem	47 329 505	4 794 093	11 041 058	16 099 510	5 666 892	84 931 058

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	19 436 271	3 972 358	15 877 308	24 675 360	45 606 588	109 567 885
Luka płynności netto	(27 893 234)	(821 735)	4 836 250	8 575 850	39 939 696	24 636 827

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2011 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec innych banków	3 746 190	390 763	2 870 725	13 779 911	5 556 075	26 343 664
Zobowiązania wobec klientów	46 477 359	4 195 978	1 178 653	399 722	2 433 267	54 684 979
Zobowiązania podporządkowane	7 851	7 028	19 887	105 652	3 473 819	3 614 237
Pozostałe zobowiązania	1 122 298	-	-	-	-	1 122 298
Zobowiązania razem	51 353 698	4 593 769	4 069 265	14 285 285	11 463 161	85 765 178

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	15 494 994	3 293 601	19 519 701	26 308 742	46 859 778	111 476 816
Luka płynności netto	(35 858 704)	(1 300 168)	15 450 436	12 023 457	35 396 617	25 711 638

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona.

Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto, sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.9.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- pochodne transakcje *futures*,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty *swap* na stopę procentową (IRS),
- kontrakty *swap* na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty *forward* na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Banku, które będą rozliczone na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Ujawnione w tabeli kwoty są zdyskontowanymi umownymi wypływami środków pieniężnych.

31.12.2012

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	10 668	48 145	125 781	49 644	-	234 238
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	247	999	4 417	-	-	5 663
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	265 516	304 016	599 312	1 456 714	396 415	3 021 973
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	8 870	130 793	1 039	-	140 702
Opcje	479 988	3 456	90 410	8 812	19	582 685
Inne	2 211	734	1 172	83	-	4 200
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	758 630	366 220	951 885	1 516 292	396 434	3 989 461

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	8 207	15 169	26 359	2 638	-	52 373
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	663	1 470	8 809	-	-	10 942
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	50 506	252 958	193 313	630 749	134 439	1 261 965
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	820	696	199 777	-	201 293
Opcje	5 351	28 403	143 895	12 942	-	190 591
Pochodne transakcje futures	-	1	-	-	-	1
Inne	399	-	631	-	-	1 030
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	65 126	298 821	373 703	846 106	134 439	1 718 195

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty *forward* oraz walutowe kontrakty *swap*.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2012

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	9 744 590	2 698 607	1 909 498	159 335	-	14 512 030
- wpływy	9 769 996	2 769 493	1 916 536	157 772	-	14 613 797

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	9 126 237	3 952 184	5 578 434	258 135	-	18 914 990
- wpływy	9 143 395	3 886 216	5 593 960	271 787	-	18 895 358

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdyktowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 19 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 35.

3.10 Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrznie przez Bank. Wszystkie otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane odpowiednimi modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrznie.

Bank przyjął założenie, że wartość godziwa instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej oraz instrumentów o stałej stopie procentowej krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Bank przyjął założenie, że szacunkowa wartość godziwa instrumentów o stałym oprocentowaniu powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Czynniki dyskontujące przyjęte do dyskontowania środków pieniężnych dla tych instrumentów finansowych oparte są o krzywą zerokuponową.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według ich wartości godziwej.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	5 052 629	5 052 629	5 222 678	5 222 676
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	62 100 314	62 113 307	61 663 992	61 671 225
Klienci indywidualni	36 745 469	36 745 346	37 785 610	37 785 561
należności bieżące	4 014 356	4 014 356	3 609 982	3 609 982
kredyty terminowe w tym:	32 731 113	32 730 990	34 175 628	34 175 579
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	28 791 092	28 791 092	30 634 735	30 634 686
Klienci korporacyjni	22 324 828	22 342 745	20 590 195	20 600 965
należności bieżące	3 738 247	3 738 247	3 561 466	3 561 466
kredyty terminowe	16 562 201	16 580 118	15 875 221	15 885 991
- udzielone dużym klientom	9 117 731	9 134 513	8 849 976	8 861 073
- udzielone średnim i małym klientom	7 444 470	7 445 605	7 025 245	7 024 918
transakcje reverse repo /buy sell back	2 024 380	2 024 380	1 153 508	1 153 508
Klienci budżetowi	2 363 583	2 358 782	2 806 020	2 802 532
Inne należności	666 434	666 434	482 167	482 167
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	20 241 514	20 241 514	25 281 169	25 281 169
Zobowiązania wobec klientów	59 881 918	60 097 035	54 018 635	54 057 175

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków. Wartością godziwą lokat o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat o stałym oprocentowaniu poniżej 1 roku jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku została wyliczona jako zdyskontowana, w oparciu o krzywą zerokuponową (z uwzględnieniem marży kredytowej), wartość oczekiwanych przyszłych płatności do otrzymania zarówno z tytułu kapitału jak i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wartość godziwa kredytów nieregularnych jest równa ich wartości bilansowej netto, która uwzględnia wszelkie przesłanki wskazujące na utratę wartości kredytów. Tak oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego od czasu udzielenia kredytu oraz zmiany poziomu stóp procentowych w przypadku kredytów o stałej stopie procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Banku dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu krzywej zerokuponowej z uwzględnieniem marży kredytowej. Model wyznaczania marży kredytowej dla nie płynnych papierów komercyjnych przedsiębiorstw został rozszerzony tak, aby bardziej precyzyjnie uwzględnić element kosztu straty nieoczekiwanej.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z pozycjami pozabilansowymi. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość godziwa gwarancji finansowych wynosiła 10 181 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 4 711 tys. zł). Wartość godziwa pozostałych pozycji pozabilansowych jest równa ich wartości księgowej.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

31.12.2012	W tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Aktywa finansowe				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 528 994	716 497	-	812 497
Dłużne	1 520 456	707 976	-	812 480
Kapitałowe	8 538	8 521	-	17
Pochodne instrumenty finansowe	2 796 542	1 307	2 795 235	-
Lokacyjne papiery wartościowe	19 740 852	11 679 148	7 509 065	552 639
Dłużne	19 489 232	11 453 224	7 496 926	539 082
Kapitałowe	251 620	225 924	12 139	13 557
Aktywa finansowe razem	24 066 388	12 396 952	10 304 300	1 365 136
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	3 481 294	150	3 481 144	-
- Instrumenty pochodne zabezpieczające	6 198	-	6 198	-
Zobowiązania finansowe razem	3 481 294	150	3 481 144	

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2012 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Kapitałowe papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	748 130	-	934 886	1 265
Zyski i straty	7 679	-	4 581	927
Ujęte w rachunku zysków i strat	7 679	-	-	-
Ujęte w całkowitych dochodach	-	-	4 581	927
Zakupy	1 957 938	17	153 220	12 198
Wykupy	(2 313 966)	-	(314 000)	-
Sprzedaże	(14 969 149)	-	(1 016 896)	-
Emisje	15 356 065	-	773 900	-
Rozliczenia	25 783	-	3 391	(833)
Bilans zamknięcia	812 480	17	539 082	13 557

31.12.2011	W tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Aktywa finansowe				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 676 798	928 668	-	748 130
Dłużne	1 676 798	928 668	-	748 130
Pochodne instrumenty finansowe	1 504 020	6 680	1 497 340	-
Lokacyjne papiery wartościowe	20 930 666	13 403 339	6 591 176	936 151
Dłużne	20 673 832	13 392 375	6 346 571	934 886
Kapitałowe	256 834	10 964	244 605	1 265
Aktywa finansowe razem	24 111 484	14 338 687	8 088 516	1 684 281
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	1 857 371	296	1 857 075	-
Zobowiązania finansowe razem	1 857 371	296	1 857 075	-
Transfery pomiędzy poziomami w 2011 roku				
	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Lokacyjne papiery wartościowe	-	-	7	-
Kapitałowe		-	7	

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2011 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	528 714	752 727	1 236
Zyski i straty	2 913	19 192	36
Ujęte w rachunku zysków i strat	2 913	4 392	-
Ujęte w całkowitych dochodach	-	14 800	36
Zakupy	1 381 497	219 849	-
Wykupy	(2 244 062)	(261 000)	-
Sprzedaże	(11 058 124)	(1 147 831)	-
Emisje	12 111 662	1 353 007	-
Rozliczenia	25 530	(1 058)	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(7)
Bilans zamknięcia	748 130	934 886	1 265

Na podstawie stosowanych przez Bank metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, na poziomie 1 hierarchii wartości Bank wykazał wartość godziwą obligacji rządowych i bonów skarbowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 707 976 tys. zł (patrz Nota 18) oraz wartość godziwą lokacyjnych obligacji rządowych i bonów skarbowych w kwocie 11 415 436 tys. zł (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 928 668 tys. zł i 13 258 760 tys. zł). Poziom 1 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 37 788 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 33 615 zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji PZU SA w kwocie 206 775 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 874 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje w całości wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 7 496 926 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 6 346 571 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Bank zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom drugi obejmuje również wartość opcji na indeks WIG 20, notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w związku ze zmianą wyceny tych opcji z metody bezpośredniej, to jest z wyceny na podstawie notowań rynkowych, na metodę wyceny z własnego modelu. Zmiana wyceny nastąpiła w związku z ograniczoną płynnością rynku, na którym notowane są te opcje.

W 2011 roku poziom 2 obejmował wartość certyfikatów inwestycyjnych wyemitowanych przez BRE GOLD FIZ Aktywów Niepublicznych o wartości godziwej 242 405 tys. zł (31 grudnia 2012 r.: 0).

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje, listy zastawne i certyfikaty depozytowe) w kwocie 1 351 562 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 1 683 016 tys. zł).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków

finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego. Model ten wykorzystuje parametry (np. stopy zwrotu z zabezpieczeń, migracje ratingów, zmienności stóp defalutowości), które nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W przypadku zwiększenia przyjętych do wyceny spreadów kredytowych o 20 punktów bazowych, wycena dłużnych komercyjnych papierów wartościowych byłaby niższa o 5,6 mln zł.

Ponadto poziom 3 obejmuje głównie wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 13 055 tys. zł, które wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

3.11 Pozostała działalność

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 51,0 mln zł, lub zwiększeniu o 115,0 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których, utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Kwestia wpływu zmiany warunków rynkowych na wycenę księgi handlowej Banku, (do której zaliczane są między innymi instrumenty pochodne) została przedstawiona w Nocie 3.4.

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	2 848 335	2 385 276
Lokacyjne papiery wartościowe	886 704	827 931
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	123 372	103 735
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	82 706	91 820
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	139 659	65 303
Pozostałe	8 821	10 414
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 089 597	3 484 479

Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami	(295 855)	(354 085)
Z tytułu rozliczeń z klientami	(1 638 349)	(1 104 747)
Inne pożyczki	(62 177)	(56 045)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(44 594)	-
Koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	(945)	(736)
Pozostałe	(31 694)	(29 949)
Koszty odsetek, razem	(2 073 614)	(1 545 562)

W 2012 roku przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 184 199 tys. zł (w 2011 r.: 176 526 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	573 116	455 462
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 516 481	3 029 017
- od klientów indywidualnych	1 530 124	1 383 031
- od klientów korporacyjnych	1 155 580	891 194
- od sektora budżetowego	830 777	754 792
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 089 597	3 484 479
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(358 983)	(410 232)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(1 670 037)	(1 135 330)
- od klientów indywidualnych	(827 097)	(581 642)
- od klientów korporacyjnych	(806 451)	(515 242)
- od sektora budżetowego	(36 489)	(38 446)
Z tytułu emisji własnych	(44 594)	-
Koszty odsetek, razem	(2 073 614)	(1 545 562)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	393 837	351 819
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	200 567	211 770
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	147 100	112 841
Prowizje za prowadzenie rachunków	124 634	108 941
Prowizje za realizację przelewów	88 380	85 619
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	36 069	38 756
Prowizje z działalności powierniczej	17 469	16 525
Pozostałe	60 783	68 698
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 068 839	994 969

Koszty z tytułu opłat i prowizji

Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(182 739)	(176 594)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(79 391)	(84 809)
Uiszczono opłaty maklerskie	(6 350)	(6 032)
Uiszczono pozostałe opłaty	(109 949)	(94 956)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(378 429)	(362 391)

7. Przychody z tytułu dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	101	-
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	35 562	45 806
Przychody z tytułu dywidend, razem	35 663	45 806

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Wynik z pozycji wymiany	316 404	309 759
Różnice kursowe netto z przeliczenia	220 106	345 542
Zyski z transakcji minus straty	96 298	(35 783)
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	28 493	28 088
Instrumenty odsetkowe	24 241	29 487
Instrumenty kapitałowe	889	-
Instrumenty na ryzyko rynkowe	2 024	(1 956)
Rachunkowość zabezpieczeń, w tym:	1 339	557
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(3 705)	1 924
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających	5 044	(1 367)
Wynik na działalności handlowej, razem	344 897	337 847

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną.

Ponadto, począwszy od października 2012 roku Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej kaucji na stałą stopę procentową złożonej przez BRE Finance France (BFF), podmiot zależny od BRE Banku, ze środków pochodzących z emisji euro obligacji. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną.

W obu powyżej opisanych przypadkach ryzyko zmiany stóp procentowych jest jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w powyższej nocie.

Począwszy od 2012 roku element odsetkowy wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest prezentowany w wyniku odsetkowym w Przychodach/kosztach z tytułu odsetek, natomiast wynik z pozostałej wyceny do wartości godziwej jest prezentowany w niniejszej nocie w Wyniku z operacji instrumentami odsetkowymi.

W związku z powyższym prezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone. Szczegółowe informacje dotyczące wpływu zmiany prezentacji wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz na transakcjach zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały zawarte w Nocie 2.10 Pochodne instrumenty finansowe oraz w Nocie 2.26 Dane porównawcze.

9. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody ze sprzedaży usług	28 896	26 498
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	10 625	19 025
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	2 641	945
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	452	408
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	61	1 225
Przychody z tytułu wzrostu wartości do wysokości uprzednio dokonanych odpisów utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12 300	-
Pozostałe	20 054	21 496
Pozostałe przychody operacyjne, razem	75 029	69 597

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

10. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Koszty pracownicze	(631 470)	(615 923)
Koszty rzeczowe	(491 342)	(490 017)
Podatki i opłaty	(20 187)	(21 210)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(58 605)	(47 826)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(5 352)	(5 122)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 206 956)	(1 180 098)

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 27 433 tys. zł (2011: 26 720 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2012 rok i 2011 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Koszty wynagrodzeń	(512 269)	(497 471)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(74 812)	(71 511)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(11 898)	(13 021)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje BRE Banku SA	(11 365)	(11 323)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(533)	(1 698)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(32 491)	(33 920)
Koszty pracownicze, razem	(631 470)	(615 923)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą wynagrodzenia regulowane w formie akcji, znajdują się w Nocie 43 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”.

11. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(50 619)	(31 213)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(4 600)	(9 932)
Przekazane darowizny	(2 682)	(3 242)
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(664)	(2 311)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(996)	(443)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(4)	(10)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(15 326)	-
Pozostałe koszty operacyjne	(21 314)	(20 405)
Pozostałe koszty operacyjne	(96 205)	(67 556)

W 2012 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 22 950 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2011 r.: 6 508 tys. zł) (Nota 32).

W 2012 roku w wyniku przeprowadzonej analizy wartości rzeczowych aktywów trwałych Bank dokonał odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości i inwestycji w obcych środkach trwałych oraz dokonał odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości, utworzonych w poprzednich okresach sprawozdawczych (Nota 9). Łączny wpływ tych odpisów i odwrócenia odpisów był ujemny i wyniósł 3 087 tys. zł.

12. Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Odpisy netto na należności od banków (Nota 17)	437	8 257
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 21)	(368 215)	(336 018)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 32)	(15 957)	9 077
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(383 735)	(318 684)

13. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Podatek dochodowy bieżący	(368 910)	(279 736)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 33)	112 047	3 548
Podatek dochodowy, razem	(256 863)	(276 188)
Zysk przed opodatkowaniem	1 456 347	1 342 200
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(276 706)	(255 018)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	32 639	16 591
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(22 255)	(33 185)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego*	10 993	-
Straty oddziałów zagranicznych Banku	(1 534)	(4 576)
Obciążenie podatkowe, razem	(256 863)	(276 188)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 456 347	1 342 200
Podatek dochodowy	(256 863)	(276 188)
Efektywna stopa podatkowa	17,64%	20,58%

* W 2012 roku kwota zawiera odliczenie na nabycie nowych technologii zgodnie z art. 18b ustawy o podatku dochodowym.

Niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym efektywna stopa podatkowa wynikała m.in. z osiągnięcia przez oddział detaliczny w Czechach dodatniego wyniku w 2012 roku oraz skorzystania przez BRE Bank z ulgi podatkowej na nowe technologie uregulowanej w art. 18b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku.

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 33. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania jednostki dominującej tak jak to przedstawiono powyżej.

14. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Podstawowy:		
Zysk netto	1 199 484	1 066 012
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 118 904	42 093 950
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,48	25,32
Rozwodniony:		
Zysk netto zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 199 484	1 066 012
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 118 904	42 093 950
Korekty na:		
- opcje na akcje	39 728	39 997
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 158 632	42 133 947
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,45	25,30

Zgodnie z MSR 33, Bank sporządza kalkulację tzw. rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowalne warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 39. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane, gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

15. Pozostałe dochody całkowite

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2012 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2011 r.		
	Kwota brutto	Podatek odroczone	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek odroczone	Kwota netto
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	555	-	555	(4 551)	-	(4 551)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	389 139	(47 737)	341 402	9 745	(2 645)	7 100
Dochody całkowite netto, razem	389 694	(47 737)	341 957	5 194	(2 645)	2 549

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych dochodów całkowitych netto za lata 2012 i 2011.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	555	(4 551)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	2 678	1 034
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(2 123)	(6 760)
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	-	1 175
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	341 402	7 100
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	398 748	67 599
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(23 979)	(63 091)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(26 818)	611
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	88 743	9 221
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(1 021)	(8 328)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(94 271)	1 088
Pozostałe dochody całkowite netto	341 957	2 549

W 2012 roku zmiana wyceny obligacji skarbowych miała znaczący wpływ na zmianę stanu innych pozycji kapitału. W czwartym kwartale 2012 roku rynek obligacji skarbowych, w szczególności tych o najdłuższych terminach zapadalności, zyskał na przestrzeni kwartału 5,47%, przy czym obligacje o średniej zapadalności powyżej 5 lat (wliczając wszystkie emisje) zyskały średnio 8,89%.

W roku 2012 reklasyfikacja kwoty netto 94 271 tys. zł z pozostałych dochodów całkowitych do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat związana była z wynikiem zrealizowanym w związku z restrukturyzacją zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA.

16. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2012	31.12.2011
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	197 596	213 831
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	4 618 499	680 239
Lokaty terminowe	-	138 011
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 42)	4 816 095	1 032 081

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, BRE Bank SA utrzymuje rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą Bank zobligowany jest utrzymać w danym okresie na rachunku bieżącym w NBP wynosiła:

- 1 854 007 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2012 roku do 30 stycznia 2013 roku,
- 1 439 004 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2011 roku do 1 stycznia 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 4,05% (31 grudnia 2011 r. - 4,28%).

17. Należności od banków

	31.12.2012	31.12.2011
Rachunki bieżące	224 355	190 644
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	2 246 224	2 430 344
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 42)	2 470 579	2 620 988
Kredyty i pożyczki	518 982	1 511 382
Lokaty terminowe w innych bankach	383 683	158 134
Transakcje reverse repo / buy sell back	887 433	574 506
Inne należności	792 511	358 695
Należności (brutto) od banków, razem	5 053 188	5 223 705
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(559)	(1 027)
Należności (netto) od banków, razem	5 052 629	5 222 678
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 903 972	4 917 563
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	148 657	305 115

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2012	31.12.2011
Należności (brutto) od banków polskich	2 715 749	2 420 965
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(79)	(181)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	2 337 439	2 802 740
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(480)	(846)
Należności (netto) od banków, razem	5 052 629	5 222 678

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 516 588 tys. zł, a o stałej stopie 2 394 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: - kredyty na zmienną stopę - 1 446 243 tys. zł, a na stałą - 65 139 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 2 629 607 tys. zł i 2 588 478 tys. zł.

Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 2,16% (31 grudnia 2011 r.: 2,77%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2012	31.12.2011
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(1 027)	(34 247)
- utworzenie rezerw (Nota 12)	(3 793)	(3 068)
- rozwiązanie rezerw (Nota 12)	4 230	11 325
- różnice kursowe	31	860
- należności spisane w ciężar rezerw	-	24 103
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(559)	(1 027)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków dotyczy w całości należności bez utraty wartości.

18. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2012			31.12.2011		
	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu
Dłużne papiery wartościowe	960 812	559 644	1 520 456	1 191 335	485 463	1 676 798
Emitowane przez rząd	148 332	559 644	707 976	443 205	485 463	928 668
- obligacje rządowe	148 013	559 644	707 657	443 057	485 463	928 520
- bony skarbowe	319	-	319	148	-	148
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	812 480	-	812 480	748 130	-	748 130
- obligacje banków	547 753	-	547 753	270 866	-	270 866
- certyfikaty depozytowe	26 459	-	26 459	171 134	-	171 134
- obligacje korporacyjne	158 284	-	158 284	287 998	-	287 998
- listy zastawne	79 984	-	79 984	18 132	-	18 132
Kapitałowe papiery wartościowe	8 538	-	8 538	-	-	-
- notowane	8 521	-	8 521	-	-	-
- nie notowane	17	-	17	-	-	-
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem	969 350	559 644	1 528 994	1 191 335	485 463	1 676 798

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back/repo), których wartość rynkowa na 31 grudnia 2012 roku wynosiła 559 644 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 485 463 tys. zł).

19. Pochodne instrumenty finansowe

Bank posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczące. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach, oraz wartości godziwej kaucji na stałą stopę procentową złożonej przez BRE Finance France (BFF), podmiot zależny od BRE Banku, ze środków pochodzących z emisji euro obligacji, w ramach procentowych kontraktów swap Bank wydzielił instrumenty zabezpieczające ryzyko zmiany stóp procentowych. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanej oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w niniejszym sprawozdaniu finansowym w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też

w ustalonym okresie - konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź, jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2012				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 427 429	6 549 214	33 375	44 309
- Kontrakty FX swap	10 046 685	9 925 239	155 339	42 199
- Kontrakty CIRS	1 496 784	1 599 126	41 264	140 748
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 197 331	1 171 726	15 301	13 785
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	19 168 229	19 245 305	245 279	241 041
- Walutowe kontrakty futures	34 638	34 789	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	19 202 867	19 280 094	245 279	241 041
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	175 350 063	175 350 063	2 163 781	2 994 852
- Kontrakty FRA	103 150 000	145 700 000	373 249	223 150
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	541 564	562 933	6 279	5 534
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	279 041 627	321 612 996	2 543 309	3 223 536
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	279 041 627	321 612 996	2 543 309	3 223 536
Transakcje na ryzyko rynkowe	487 969	398 752	7 954	10 519
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	298 732 463	341 291 842	2 796 542	3 475 096
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	2 148 380	2 148 380	-	6 198
- Kontrakty IRS	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	300 880 843	343 440 222	2 796 542	3 481 294
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	300 880 843	343 440 222	2 796 542	3 481 294
Krótkoterminowe (do 1 roku)	194 411 853	230 223 080	1 078 048	1 590 325
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	106 468 990	113 217 142	1 718 494	1 890 969

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2011				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 771 792	6 779 318	103 249	35 486
- Kontrakty FX swap	13 920 750	13 993 242	154 056	275 332
- Kontrakty CIRS	1 457 145	1 517 730	140 256	199 518
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 489 253	1 145 147	46 545	5 945
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	23 638 940	23 435 437	444 106	516 281
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie giełdowym	-	-	-	18 213
Razem walutowe instrumenty pochodne	23 638 940	23 435 437	444 106	534 494
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	133 861 508	133 861 508	986 299	1 259 463
- Kontrakty FRA	57 100 000	116 975 000	54 715	54 742
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	198 779	351 143	1 505	1 400
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	191 160 287	251 187 651	1 042 519	1 315 605
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	191 160 287	251 187 651	1 042 519	1 315 605
Transakcje na ryzyko rynkowe	523 888	729 506	17 395	5 034
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	215 323 115	275 352 594	1 504 020	1 855 133
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	92 553	92 553	-	2 238
- Kontrakty IRS	92 553	92 553	-	2 238
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	92 553	92 553	-	2 238
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	215 415 668	275 445 147	1 504 020	1 857 371
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	215 415 668	275 445 147	1 504 020	1 857 371
Krótkoterminowe (do 1 roku)	142 047 742	192 176 505	681 966	888 151
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	73 367 926	83 268 642	822 054	969 220

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych, Bank wykazał instrumenty pochodne na kwotę 3 073 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2011 r.: 1 215 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

20. Rachunkowość zabezpieczeń

Począwszy od 2011 roku Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne BRE Banku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kaucji na stałą stopę procentową złożonej przez BRE Finance France (BFF), podmiot zależny od BRE Banku, ze środków pochodzących z emisji euro obligacji. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach,
- kaucja złożona w Banku przez BFF w kwocie 497 770 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	37 802 045	38 645 611
- należności bieżące	4 600 545	4 133 068
- kredyty terminowe, w tym:	33 201 500	34 512 543
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	29 073 883	30 834 148
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	23 492 184	21 839 609
- należności bieżące	4 016 165	3 877 085
- kredyty terminowe:	17 451 639	16 809 016
- udzielone dużym klientom	9 429 011	9 187 414
- udzielone średnim i małym klientom	8 022 628	7 621 602
- transakcje reverse repo / buy sell back	2 024 380	1 153 508
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	2 375 812	2 809 618
Inne należności	666 434	482 167
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	64 336 475	63 777 005
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 236 161)	(2 113 013)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	62 100 314	61 663 992
<hr/>		
Krótkoterminowe (do 1 roku)	24 027 284	22 250 530
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	38 073 030	39 413 462

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 63 672 018 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 664 457 tys. zł (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 63 167 794 tys. zł i 609 211 tys. zł). Powyższe wartości odnoszą się do sumy kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i sektorowi budżetowemu. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 4,49% (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 4,35%).

Powyższa nota obejmuje weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym, których wartość stanowi ekwiwalent środków pieniężnych ujętych w Nocie 42.

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2012	31.12.2011
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	61 191 599	60 978 500
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo	(169 507)	(182 056)
Zaangażowanie bilansowe netto	61 022 092	60 796 444
<hr/>		
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	3 144 876	2 798 505
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 066 654)	(1 930 957)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 078 222	867 548

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2012	Stan rezerw na 01.01.2012	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2012
KLIENCI INDYWIDUALNI	(860 001)	(749 959)	514 372	14 487	24 525	(1 056 576)
Należności bieżące	(523 086)	(334 510)	245 064	5 757	20 586	(586 189)
Kredyty terminowe, w tym:	(336 915)	(415 449)	269 308	8 730	3 939	(470 387)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(199 413)	(254 260)	162 351	8 079	452	(282 791)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 249 414)	(705 487)	581 286	20 386	185 873	(1 167 356)
Należności bieżące	(315 619)	(322 549)	252 259	18 506	89 485	(277 918)
Kredyty terminowe, w tym:	(933 795)	(382 938)	329 027	1 880	96 388	(889 438)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(337 438)	(114 426)	123 065	17 519	-	(311 280)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(596 357)	(268 512)	205 962	(15 639)	96 388	(578 158)
KLIENCI BUDŻETOWI	(3 598)	(57 415)	48 988	(204)	-	(12 229)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 113 013)	(1 512 861)	1 144 646	34 669	210 398	(2 236 161)

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2011	Stan rezerw na 01.01.2011	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2011
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 051 229)	(169 067)	9 852	(1 078)	351 521	(860 001)
Należności bieżące	(817 237)	(40 261)	1 545	4	332 863	(523 086)
Kredyty terminowe, w tym:	(233 992)	(128 806)	8 307	(1 082)	18 658	(336 915)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(117 927)	(85 353)	-	(1)	3 868	(199 413)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 111 707)	(920 363)	742 102	(23 841)	64 395	(1 249 414)
Należności bieżące	(368 350)	(296 277)	325 133	(774)	24 649	(315 619)
Kredyty terminowe, w tym:	(743 357)	(624 086)	416 969	(23 067)	39 746	(933 795)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(167 278)	(300 211)	141 543	(17 923)	6 431	(337 438)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(576 079)	(323 875)	275 426	(5 144)	33 315	(596 357)
KLIENCI BUDŻETOWI	(5 034)	(5 320)	6 778	(22)	-	(3 598)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 167 970)	(1 094 750)	758 732	(24 941)	415 916	(2 113 013)

22. Lokacyjne papiery wartościowe

	31.12.2012			31.12.2011		
	Lokacyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Lokacyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem lokacyjne papiery wartościowe	Lokacyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Lokacyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem lokacyjne papiery wartościowe
Dłużne papiery wartościowe:	16 944 248	2 544 984	19 489 232	16 820 963	3 852 869	20 673 832
Emitowane przez rząd	8 995 401	2 420 035	11 415 436	9 505 891	3 852 869	13 358 760
- obligacje rządowe	8 995 401	2 420 035	11 415 436	9 505 891	3 852 869	13 358 760
Emitowane przez bank centralny	7 371 977	124 949	7 496 926	6 346 571	-	6 346 571
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	576 870	-	576 870	968 501	-	968 501
- obligacje banków	123 901	-	123 901	327 811	-	327 811
- listy zastawne	335 050	-	335 050	607 075	-	607 075
- obligacje korporacyjne	80 131	-	80 131	-	-	-
- obligacje komunalne	37 788	-	37 788	33 615	-	33 615
Kapitałowe papiery wartościowe:	251 620	-	251 620	256 834	-	256 834
Notowane	225 108	-	225 108	10 964	-	10 964
Nie notowane	26 512	-	26 512	245 870	-	245 870
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	17 195 868	2 544 984	19 740 852	17 077 797	3 852 869	20 930 666
Krótkoterminowe (do 1 roku)	8 307 850	154 887	8 462 737	10 046 103	585 763	10 631 866
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	8 888 018	2 390 097	11 278 115	7 031 694	3 267 106	10 298 800

Zaprezentowana powyżej wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje rezerwy utworzone z tytułu utraty wartości w wysokości 125 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 125 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitałowe papiery wartościowe notowane obejmują wartość godziwą akcji PZU SA w kwocie 206 775 tys. zł.

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2012 r. 12 775 425 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 6 713 807 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 14 153 795 tys. zł oraz 6 520 037 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe i bony skarbowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), lokacyjne obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back/repo oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 1994 roku o BFG, na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał papiery skarbowe (obligacje i bony) ujęte w bilansie w kwocie 344 144 tys. zł o wartości nominalnej 335 000 tys. zł (wartość nominalna na 31 grudnia 2011 r. - 268 000 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku odpowiednio: bony pieniężne w NBP; obligacje w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych obejmują:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Sprzedaż/wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz udziałów w jednostkach zależnych	149 955	68 870
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne	(105)	-
Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych, razem	149 850	68 870

W 2012 roku największy wpływ na wielkość pozycji „sprzedaż/wykup aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz udziałów w jednostkach zależnych” miał wynik zrealizowany w kwocie 116 384 tys. zł, rozpoznany w związku z restrukturyzacją zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA.

Ponadto w 2012 roku pozycja ta obejmuje wynik na sprzedaży obligacji rządowych w kwocie 33 557 tys. zł

W 2011 roku największy wpływ na wielkość pozycji „sprzedaż/wykup aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz udziałów w jednostkach zależnych” miał wynik na sprzedaży udziałów posiadanych przez Bank w spółkach Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt. Transakcja została opisana w Nocie 45 „Przejęcie i zbycie” sprawozdania finansowego za 2011 rok.

Ponadto, w 2011 roku pozycja ta obejmuje wynik na likwidacji spółki BRELINVEST Sp. z o.o. FLY 2 Sp. komandytowa.

Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Lokacyjne papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	20 930 666	20 005 640
Różnice kursowe	(23 665)	11 442
Zwiększenia	248 210 508	241 820 886
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(249 829 814)	(240 917 443)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	453 157	10 141
Stan na koniec okresu	19 740 852	20 930 666

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości lokacyjnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe		
- Notowane		
Stan na początek okresu	(125)	(125)
Stan na koniec okresu	(125)	(125)
Rezerwy na papiery dostępne do sprzedaży razem		
Stan na początek okresu	(125)	(125)
Stan na koniec okresu	(125)	(125)

23. Inwestycje w jednostkach zależnych

31 grudnia 2012 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	Aspiro Sp. z o.o.	Polska	155 740	20 417	121 947	(1 501)	100,00	51 535
2.	BRE Bank Hipoteczny SA	Polska	4 809 712	4 308 817	284 512	9 705	24,29	76 388
3.	BRE Centrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	58 182	13 115	45 743	8 975	100,00	31 072
4.	BRE Corporate Finance SA	Polska	2 451	534	5 715	(1 059)	100,00	3 532
5.	BRE Finance France SA	Francja	2 048 795	2 048 231	13 612	(8)	99,98	1 006
6.	BRE Holding Sp. z o.o.	Polska	537 239	27	26 728	26 471	100,00	348 123
7.	BRE Wealth Management SA	Polska	28 401	3 737	24 576	8 048	100,00	12 000
8.	CALL CENTER POLAND SA	Polska	31 294	27 098	28 628	(11 369)	100,00	4 298
9.	CONTACTPOINT Sp. z o.o.	Polska	19 456	13 609	31 643	(2 796)	100,00	5 020
10.	Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	Polska	754 032	664 386	113 007	16 886	100,00	26 719
11.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	45 050	7 564	181	(2 938)	100,00	56 384
12.	MLV 35 Sp. z o.o.	Polska	42	2	-	(9)	100,00	53
13.	MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna	Polska	289 770	32	1 808	1 758	100,00	290 965
14.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	37	2	-	(15)	99,00	50
15.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	77 470	77 297	3 878	(207)	100,00	533
16.	TRANSFINANCE a.s.	Czechy	327 983	282 309	25 467	1 786	100,00	29 658
								937 336

31 grudnia 2011 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	AMBRESA Sp. z o.o.	Polska	526	5	32	(68)	100,00	588
2.	Aspiro Sp. z o.o.	Polska	49 381	24 182	122 847	7 940	100,00	22 900
3.	BRE Bank Hipoteczny SA	Polska	4 510 572	4 121 386	251 309	20 878	24,29	52 103
4.	BRE Corporate Finance SA	Polska	3 365	388	6 696	(188)	100,00	3 532
5.	BRE Finance France SA	Francja	737	119	2	(94)	99,98	993
6.	BRE Holding Sp. z o.o.	Polska	465 944	40	15 589	14 374	100,00	284 123
7.	BRE Systems Sp. z o.o.	Polska	126	136	37	(89)	100,00	50
8.	BRE Ubezpieczenia TUIR S.A.	Polska	291 303	194 612	188 867	43 966	100,00	26 353
9.	BRE Wealth Management SA	Polska	26 679	3 463	26 236	8 827	100,00	12 000
10.	BRE Centrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	69 706	33 614	44 684	531	100,00	31 072
11.	Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	Polska	776 487	697 038	142 146	26 824	100,00	26 719
12.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	49 047	8 623	475	(3 296)	100,00	56 384
13.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	75 527	75 595	11 629	(165)	100,00	50
14.	TRANSFINANCE a.s.	Czechy	340 864	294 759	26 789	2 847	100,00	29 563
								546 430

Ponadto na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał 100% certyfikatów inwestycyjnych BRE GOLD FIZ Aktywów Niepublicznych (BRE GOLD FIZ), których wartość została ujęta w Nocie 22 „Lokacyjne papiery wartościowe”. Głównym aktywem funduszu był pakiet akcji PZU SA.

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne:

	31.12.2012	31.12.2011
Inwestycje w jednostki zależne		
Stan na początek okresu	546 430	491 761
Różnice kursowe	106	(4 455)
Zwiększenia	417 308	107 130
Zmniejszenia	(26 403)	(48 006)
Odpisy/odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości	(105)	-
Stan na koniec okresu	937 336	546 430

W 2012 roku pozycja zwiększenia dotyczy podwyższenia udziałów w spółkach BRE Holding Sp. z o.o., BRE Bank Hipoteczny SA i Aspiro SA. Ponadto pozycja ta obejmuje zakup 100% udziałów w spółce MLV 35 Sp z o.o. spółka komandytowo-akcyjna (MLV 35) w kwocie 50 tys. zł, a następnie podwyższenie kapitału w spółce o kwotę 1 500 tys. zł w formie gotówkowej oraz o kwotę 279 275 tys. zł w formie aportu w postaci wszystkich posiadanych

przez Bank certyfikatów inwestycyjnych BRE GOLD FIZ. Spółka MLV 35 została nabyta w celu przeprowadzenia restrukturyzacji zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA.

W 2011 roku pozycja zwiększenia dotyczy podwyższenia udziałów w spółce BRE Holding Sp. z o.o. oraz zakupu akcji spółki Transfinance a.s.

24. Wartości niematerialne

	31.12.2012	31.12.2011
Koszty zakończonych prac rozwojowych	474	711
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	247 706	280 458
- oprogramowanie komputerowe	196 602	214 607
Inne wartości niematerialne	7 940	8 895
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	133 205	99 743
Wartości niematerialne, razem	389 325	389 807

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2012 roku do 31.12.2012 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe			
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2012 r.	27 720	731 650	565 519	14 817	99 743	873 930
Zwiększenia z tytułu	-	37 679	27 315	69	80 778	118 526
- zakupu	-	8 735	10	69	61 681	70 485
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	193	-	-	-	193
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	28 747	27 305	-	-	28 747
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	12 923	12 923
- innych zwiększeń	-	4	-	-	6 174	6 178
Zmniejszenia z tytułu	(4 469)	(91 954)	(76 678)	-	(47 316)	(143 739)
- likwidacji	(4 469)	(91 766)	(76 678)	-	-	(96 235)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(28 747)	(28 747)
- innych zmniejszeń	-	(188)	-	-	(18 569)	(18 757)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	23 251	677 375	516 156	14 886	133 205	848 717
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2012 r.	(27 009)	(451 192)	(350 912)	(5 922)	-	(484 123)
Amortyzacja za okres z tytułu	4 232	21 523	31 358	(1 024)	-	24 731
- odpisów	(237)	(70 342)	(45 320)	(1 024)	-	(71 603)
- likwidacji	4 469	91 725	76 678	-	-	96 194
- innych zmniejszeń	-	140	-	-	-	140
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2012 r.	(22 777)	(429 669)	(319 554)	(6 946)	-	(459 392)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	474	247 706	196 602	7 940	133 205	389 325

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe			
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2011 r.	31 774	704 330	546 296	14 815	63 291	814 210
Zwiększenia z tytułu	-	73 017	32 613	2	83 810	156 829
- zakupu	-	35 543	-	2	66 318	101 863
- przejścia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	33 172	28 558	-	-	33 172
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	13 275	13 275
- innych zwiększeń	-	4 302	4 055	-	4 217	8 519
Zmniejszenia z tytułu	(4 054)	(45 697)	(13 390)	-	(47 358)	(97 109)
- likwidacji	-	(45 697)	(13 390)	-	-	(45 697)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(33 172)	(33 172)
- innych zmniejszeń	(4 054)	-	-	-	(14 186)	(18 240)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	27 720	731 650	565 519	14 817	99 743	873 930
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	(30 405)	(398 916)	(294 233)	(4 908)	-	(434 229)
Amortyzacja za okres z tytułu	3 396	(52 276)	(56 679)	(1 014)	-	(49 894)
- odpisów	(237)	(94 190)	(66 437)	(1 014)	-	(95 441)
- innych zwiększeń	-	(3 783)	(3 632)	-	-	(3 783)
- likwidacji	-	45 697	13 390	-	-	45 697
- innych zmniejszeń	3 633	-	-	-	-	3 633
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	(27 009)	(451 192)	(350 912)	(5 922)	-	(484 123)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	711	280 458	214 607	8 895	99 743	389 807

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2012	31.12.2011
Środki trwałe, w tym:	442 151	477 403
- grunty	1 033	1 733
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	177 678	186 473
- urządzenia	107 094	112 535
- środki transportu	24 270	31 416
- pozostałe środki trwałe	132 076	145 246
Środki trwałe w budowie	38 496	65 007
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	480 647	542 410

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych:

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2012 do 31.12.2012 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2011 r.	1 733	312 068	516 660	54 380	397 603	65 143	1 347 587
Zwiększenia z tytułu	-	837	38 904	1 776	33 083	27 654	102 254
- zakupu	-	-	18 895	-	1 777	21 687	42 359
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	837	19 166	-	31 082	-	51 085
- innych zwiększeń	-	-	843	1 776	224	5 967	8 810
Zmniejszenia z tytułu	(700)	(9 910)	(96 668)	(2 531)	(31 721)	(54 165)	(195 695)
- sprzedaży	(700)	(9 910)	(8 902)	-	(8 665)	-	(28 177)
- likwidacji	-	-	(18 191)	-	(2 208)	-	(20 399)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(51 085)	(51 085)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(193)	(193)
- innych zmniejszeń	-	-	(69 575)	(2 531)	(20 848)	(2 887)	(95 841)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	1 033	302 995	458 896	53 625	398 965	38 632	1 254 146
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2012 r.	-	(73 909)	(404 125)	(22 964)	(252 226)	-	(753 224)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(2 138)	52 530	(6 391)	(11 968)	-	32 033
- odpisów	-	(5 191)	(43 405)	(7 787)	(40 603)	-	(96 986)
- innych zwiększeń	-	-	(1)	-	-	-	(1)
- sprzedaży	-	3 053	8 604	-	6 923	-	18 580
- likwidacji	-	-	18 105	-	1 967	-	20 072
- innych zmniejszeń	-	-	69 227	1 396	19 745	-	90 368
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2012 r.	-	(76 047)	(351 595)	(29 355)	(264 194)	-	(721 191)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2012 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
- zwiększenie	-	(12 500)	(207)	-	(2 619)	-	(15 326)
- zmniejszenie	-	14 916	-	-	55	-	14 971
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2012 r.	-	(49 270)	(207)	-	(2 695)	(136)	(52 308)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	1 033	177 678	107 094	24 270	132 076	38 496	480 647

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2011 r.	1 733	311 172	481 832	54 832	386 562	39 246	1 275 377
Zwiększenia z tytułu	-	896	47 744	5 025	23 654	66 321	143 640
- zakupu	-	162	25 345	-	5 085	65 453	96 045
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	734	21 553	-	16 400	-	38 687
- innych zwiększeń	-	-	846	5 025	2 169	868	8 908
Zmniejszenia z tytułu	-	-	(12 916)	(5 477)	(12 613)	(40 424)	(71 430)
- sprzedaży	-	-	(4 350)	(50)	(3 816)	-	(8 216)
- likwidacji	-	-	(8 566)	-	(8 793)	-	(17 359)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(38 687)	(38 687)
- innych zmniejszeń	-	-	-	(5 427)	(4)	(1 737)	(7 168)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 733	312 068	516 660	54 380	397 603	65 143	1 347 587
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(68 729)	(377 355)	(18 171)	(224 719)	-	(688 974)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(5 180)	(26 770)	(4 793)	(27 507)	-	(64 250)
- odpisów	-	(5 180)	(39 060)	(7 651)	(37 745)	-	(89 636)
- innych zwiększeń	-	-	(293)	-	(671)	-	(964)
- sprzedaży	-	-	4 143	49	3 440	-	7 632
- likwidacji	-	-	8 440	-	7 469	-	15 909
- innych zmniejszeń	-	-	-	2 809	-	-	2 809
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(73 909)	(404 125)	(22 964)	(252 226)	-	(753 224)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 733	186 473	112 535	31 416	145 246	65 007	542 410

Wartość środków transportu w całości objęta jest umową leasingu finansowego.

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

26. Inne aktywa

	31.12.2012	31.12.2011
Inne aktywa, w tym:	176 298	321 432
- dłużnicy	75 714	189 563
- rozrachunki międzybankowe	7 387	2 083
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	68 323	65 824
- przychody do otrzymania	22 992	61 388
- zapasy	1 882	2 574
Inne aktywa, razem	176 298	321 432
Krótkoterminowe (do 1 roku)	86 707	196 856
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	89 591	124 576

Na dzień 31 grudnia 2012 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 83 101 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 191 646 tys. zł).

27. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2012	31.12.2011
Środki na rachunkach bieżących	1 148 938	1 880 538
Depozyty terminowe	113 426	1 395 273
Kredyty i pożyczki otrzymane	17 461 980	20 719 089
Transakcje repo / sell buy back	1 295 964	1 173 097
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	197 400	73 865
Zobowiązania w drodze	1 269	6 505
Pozostałe	22 537	32 802
Zobowiązania wobec innych banków, razem	20 241 514	25 281 169
Krótkoterminowe (do 1 roku)	6 191 419	6 734 909
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	14 050 095	18 546 260

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość depozytów terminowych od innych banków o stałym oprocentowaniu wynosiła 113 426 tys. zł. Brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu (31 grudnia 2011 rok odpowiednio: 510 162 tys. zł i 885 111 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2012 roku wynosiło 1,41% (31 grudnia 2011 r. - 1,55%).

BRE Bank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu pożyczek zaciągniętych.

28. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2012	31.12.2011
Klienci indywidualni:	32 945 390	26 462 410
Środki na rachunkach bieżących	20 772 482	16 722 827
Depozyty terminowe	12 121 656	9 698 858
Inne zobowiązania (z tytułu)	51 252	40 725
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	32 698	33 150
- pozostałe	18 554	7 575
Klienci korporacyjni:	26 435 364	27 028 221
Środki na rachunkach bieżących	11 609 077	11 098 555
Depozyty terminowe	8 727 014	11 716 136
Kredyty i pożyczki otrzymane	1 696 404	1 848 575
Transakcje repo	1 883 368	1 818 532
Inne zobowiązania (z tytułu)	2 519 501	546 423
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	2 456 433	475 201
- pozostałe	63 068	71 222
Klienci sektora budżetowego:	501 164	528 004
Środki na rachunkach bieżących	387 383	447 481
Depozyty terminowe	110 765	64 783
Inne zobowiązania (z tytułu)	3 016	15 740
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	152	18
- pozostałe	2 864	15 722
Zobowiązania wobec klientów, razem	59 881 918	54 018 635
Krótkoterminowe (do 1 roku)	55 639 233	51 452 115
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	4 242 685	2 566 520

Na dzień 31 grudnia 2012 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 3,11% (31 grudnia 2011 r. - 2,52%).

Na dzień 31 grudnia 2012 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyt otrzymany z EBI w kwocie 1 696 404 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 1 848 575 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytu są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 22 i w Nocie 36.

29. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2012 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	206 900				206 105
Certyfikaty depozytowe (PLN)	206 900	5,00%	niezabezpieczone	29-01-2013	206 105
Emisje długoterminowe	450 000				452 943
Obligacje (PLN)	450 000	6,10%	niezabezpieczone	23-11-2015	452 943
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					659 048

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych z zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	-	-
Zwiększenia (emisja)	3 414 454	-
Zmniejszenia (wykup)	(2 760 165)	-
Inne zmiany	4 759	-
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	659 048	-

30. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2012 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	1,21	08.03.2017	1 355 725
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,42	nieokreślony	271 072
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	2,02	18.12.2017	406 674
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,24	nieokreślony	578 765
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,01	nieokreślony	305 084
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,51	24.06.2018	304 975
						3 222 295

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2011 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	0,75	08.03.2017	1 454 048
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,45	nieokreślony	290 805
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	1,55	18.12.2017	436 221
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,23	nieokreślony	620 832
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,05	nieokreślony	327 181
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,55	24.06.2018	327 113
						3 456 200

* marża w wysokości 0,7% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Od czerwca 2012 roku obowiązuje marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje do grudnia 2016 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

*** marża w wysokości 1,5% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 2,0%.

**** marża w wysokości 2,2% obowiązuje do stycznia 2018 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

W 2012 roku i w 2011 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zobowiązania podporządkowane obejmują wartość emisji obligacji podporządkowanych o nieokreślonym terminie wymagalności. W kalkulacji współczynnika wypłacalności środki pozyskane z emisji zostały uwzględnione w funduszach własnych Banku. Bank uzyskał zgody KNF na zaliczenie kwot pochodzących z emisji do kapitału uzupełniającego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	3 456 200	3 010 127
- różnice kursowe	(234 547)	446 958
- inne zmiany	642	(885)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	3 222 295	3 456 200
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 835	4 565
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	3 217 460	3 451 635

31. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	18 031	16 313
- rozrachunki międzybankowe	388 965	765 326
- wierzyciele	377 260	214 390
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	122 558	142 582
- przychody przyszłych okresów	76 365	75 177
- rezerwa na odprawy emerytalne	2 953	3 455
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	17 286	14 747
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	144 578	139 521
Pozostałe zobowiązania, razem	1 147 996	1 371 511

Na dzień 31 grudnia 2012 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 910 072 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 1 122 298 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.9.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

W 2012 roku kwota zobowiązań wobec wierzycieli obejmuje wartość zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego w wysokości 26 047 tys. zł (2011 r.: 33 932 tys. zł).

32. Rezerwy

	31.12.2012	31.12.2011
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	46 462	30 906
Na sprawy sporne	47 204	25 644
Pozostałe	35 149	15 754
Rezerwy, razem	128 815	72 304

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Zasady tworzenia rezerw na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe zostały opisane w Nocie 3.4.4.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu (wg tytułów)	72 304	76 058
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	30 906	39 378
Na sprawy sporne	25 644	19 058
Pozostałe	15 754	17 622
Zmiana w okresie (z tytułu)	56 511	(3 754)
- odpis w koszty, w tym:	220 756	177 777
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 12)	175 869	159 183
- na sprawy sporne	22 950	6 508
- pozostałe	21 937	12 086
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(160 168)	(168 892)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 12)	(159 912)	(168 260)
- na sprawy sporne	(256)	(632)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(2 697)	(9 722)
- przeniesienie do innych pozycji bilansu	-	(4 243)
- różnice kursowe	(1 380)	1 326
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	128 815	72 304
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	46 462	30 906
Na sprawy sporne	47 204	25 644
Pozostałe	35 149	15 754

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe

	31.12.2012	31.12.2011
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	18 498 287	16 450 953
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(21 936)	(25 264)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	18 476 351	16 425 689
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	79 469	9 521
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(24 526)	(5 642)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	54 943	3 879

33. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2012 r. i 2011 r.: 19%).

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2012	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2012
Odsetki naliczone	27 310	23 076	-	-	50 386
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	76 001	63 586	-	-	139 587
Wycena papierów wartościowych	5 611	4 545	(4 493)	-	5 663
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	197 930	(8 861)	-	-	189 069
Rezerwy na świadczenia pracownicze	28 308	(2 341)	-	-	25 967
Pozostałe rezerwy	2 632	583	-	-	3 215
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	26 004	182	-	-	26 186
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	12 104	(298)	-	1	11 807
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	375 900	80 472	(4 493)	1	451 880

Krótkoterminowe (do 1 roku)	384 739
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	67 141

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2012	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2012
Odsetki naliczone	(42 854)	(616)	-	-	(43 470)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	(560)	-	-	(560)
Wycena papierów wartościowych	(140 374)	41 496	(43 244)	-	(142 122)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(57 312)	(2 361)	-	-	(59 673)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(28 101)	3 686	-	-	(24 415)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(25 493)	(10 070)	-	6	(35 557)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(312 791)	31 575	(43 244)	6	(324 454)

Krótkoterminowe (do 1 roku)	(289 109)
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(35 345)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Stan na 31.12.2011
Odsetki naliczone	24 237	3 073	-	27 310
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	47 722	28 279	-	76 001
Wycena papierów wartościowych	8 542	(915)	(2 016)	5 611
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	153 973	43 957	-	197 930
Rezerwy na świadczenia pracownicze	19 788	8 520	-	28 308
Pozostałe rezerwy	3 689	(1 057)	-	2 632
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	27 981	(1 977)	-	26 004
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	12 286	(182)	-	12 104
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	298 218	79 698	(2 016)	375 900

Krótkoterminowe (do 1 roku)	325 702
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	50 198

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2011
Odsetki naliczone	(34 442)	(8 412)	-	-	(42 854)
Wycena papierów wartościowych	(97 062)	(42 683)	(629)	-	(140 374)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(40 840)	(16 472)	-	-	(57 312)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(32 860)	4 759	-	-	(28 101)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(12 143)	(13 342)	-	(8)	(25 493)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(236 004)	(76 150)	(629)	(8)	(312 791)

Krótkoterminowe (do 1 roku)	(276 219)
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(36 572)

Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	31.12.2012	31.12.2011
Odsetki naliczone	22 460	(5 339)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	63 026	28 279
Wycena papierów wartościowych	46 041	(43 598)
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	(8 861)	43 957
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(2 341)	8 520
Pozostałe rezerwy	583	(1 057)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	182	(1 977)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	3 686	4 759
Pozostałe różnice przejściowe*	(12 729)	(29 996)
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 13)	112 047	3 548

* Kwota pozostałych różnic przejściowych obejmuje głównie odsetki i prowizje pobrane z góry, rozliczane w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Bank nie uwzględnia w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego niewykorzystanych strat podatkowych poniesionych przez oddziały zagraniczne BRE Bank z uwagi na fakt, że nie jest prawdopodobne, iż w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania umożliwiający ich rozliczenie. Kwota niewykorzystanych strat podatkowych nie ujętych w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosiła 233 709 tys. zł na koniec 2012 roku oraz 276 185 tys. zł na koniec 2011 roku. Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2013 a 2018 rokiem.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

34. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań Banku lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Banku. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2012 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań Banku lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych Banku

1. Sprawa z powództwa Bank Leumi i Migdal Insurance Company przeciwko Bankowi o odszkodowanie

Przeciwko BRE Bankowi toczyło się w Sądzie w Jerozolimie postępowanie z powództwa Banku Leumi i towarzystwa ubezpieczeniowego ubezpieczającego Bank Leumi, Migdal Insurance Company, o odszkodowanie w wysokości 13,5 mln USD (co stanowi według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku kwotę 41,8 mln zł). Przedmiotowy proces początkowo toczył się z powództwa Art-B Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Eksport - Import w Katowicach, w likwidacji („Art-B”) przeciwko głównemu pozwanemu Bankowi Leumi, zaś BRE Bank był przypozwany przez Bank Leumi. Z uwagi na zawarcie ugody pomiędzy Art-B i Bankiem Leumi oraz Migdal Insurance Company, na mocy której Art-B otrzymał od Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company kwotę 13,5 mln USD, Bank Leumi oraz Migdal Insurance Company żądały od BRE Banku zwrotu zapłaconej na rzecz Art-B kwoty 13,5 mln USD. Odpowiedzialność BRE Banku w stosunku do Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company miała charakter regresowy. W dniu 23 stycznia 2013 roku strony zawarły pozasądową ugodę, która została zatwierdzona przez Sąd w Jerozolimie i tym samym spór w przedmiotowej sprawie został zakończony.

2. Sprawa z powództwa Banku BPH SA („BPH”) przeciwko Garbary Sp. z o.o. („Garbary”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez ZM Pozmeat SA jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W dniu 16 września 2010 roku Sąd Okręgowy w całości oddalił powództwo, wyrok nie jest prawomocny. W dniu 19 października 2010 roku BPH złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 24 lutego 2011 roku Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania z udziałem Banku Pekao SA (przystąpił do postępowania jako następca prawny BPH) z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tego banku. Sprawa zostaje zwrócona do sądu pierwszej instancji, w której będzie kontynuowana z udziałem BPH w charakterze powoda. Bank Pekao SA wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego na wyżej wymienione postanowienie. W dniu 25 kwietnia 2012 roku Sąd Najwyższy uchylił wyżej wymienione postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

3. Sprawa z powództwa Banku BPH SA przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz TTI istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Bank złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie pozwu z powodu braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 roku Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania upadłościowego spółki Pozmeat. W dniu 26 stycznia 2011 roku sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania z uwagi na zakończenie postępowania upadłościowego. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd ponownie zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy z powództwa Banku BPH SA przeciwko Garbary Sp. z o.o.

4. Roszczenia klientów Interbrok

Do dnia 21 lutego 2013 roku do Banku zwróciły się 166 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zawezwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 373 935 tys. zł. Ponadto do dnia 21 lutego 2013 roku wpłynęło do Banku 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucają Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. Sąd Okręgowy w Warszawie rozstrzygnął 8 z wymienionych spraw sądowych i we wszystkich tych sprawach oddalił powództwo. Jeden z przedmiotowych wyroków uprawomocnił się na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 2010 roku oddalającego apelację powoda. Sąd Najwyższy w dniu 22 czerwca 2011 roku oddalił skargę kasacyjną powoda w przedmiotowej sprawie. W pozostałych sprawach w dniu 21 grudnia 2010 roku oraz w dniu 17 stycznia 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyroki Sądu Okręgowego i sprawy zostały przekazane do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. W 9-tej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 165 571 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji 99 wierzytelności przysługujących 97 poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości InterBrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego InterBrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. Aktualnie postępowanie w sprawie znajduje się na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji.

We wszystkich sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Analiza prawna powyższych żądań wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie. W związku z tym BRE Bank nie utworzył rezerw na powyższe roszczenia.

5. Pozew zbiorowy przeciwko BRE Bankowi

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo, iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek BRE Banku SA o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie BRE Bank SA w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie BRE Banku SA. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. W chwili obecnej Bank oczekuje na zajęcie stanowiska w powyższej sprawie przez Powoda i dalsze postanowienia Sądu. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247

członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz BRE Banku SA, o którą Bank wnosił. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew i Bank oczekuje wyznaczenia pierwszego terminu rozprawy. W dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności Banku lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Banku. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2012 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności Banku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Podatki

W dniu 7 stycznia 2013 roku w BRE Banku zostało wszczęte przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie postępowanie kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2007 rok.

W dniach od 19 lipca 2010 roku do 6 października 2011 roku w BRE Banku zostały przeprowadzone postępowanie kontrolne i kontrola skarbową przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2006 rok. W zakresie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

35. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

■ Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

■ Gwarancje i inne produkty finansowe

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

■ Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

31.12.2012	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	13 915 347	4 660 661	910 901	19 486 909
Zobowiązania udzielone	13 546 181	4 431 526	733 705	18 711 412
1. Zobowiązania finansowe:	11 530 509	1 687 036	457 972	13 675 517
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	11 509 953	1 604 810	427 098	13 541 861
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	20 556	82 226	30 874	133 656
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 613 272	2 744 490	275 733	4 633 495
a) Akcepty bankowe	4 441	-	-	4 441
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 541 465	2 696 990	275 733	4 514 188
c) Gwarancje przejęcia emisji	-	47 500	-	47 500
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	67 366	-	-	67 366
3. Pozostałe zobowiązania	402 400	-	-	402 400
Zobowiązania otrzymane:	369 166	229 135	177 196	775 497
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	369 166	229 135	177 196	775 497
2. Pochodne instrumenty finansowe	424 634 933	204 385 583	15 300 549	644 321 065
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	387 467 857	202 484 562	14 998 964	604 951 383
2. Walutowe instrumenty pochodne	36 639 535	1 825 041	18 385	38 482 961
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	527 541	75 980	283 200	886 721
Pozycje pozabilansowe razem	438 550 280	209 046 244	16 211 450	663 807 974

31.12.2011	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	13 763 385	2 625 847	1 251 562	17 640 794
Zobowiązania udzielone	13 258 633	2 420 918	947 489	16 627 040
1. Zobowiązania finansowe:	11 193 210	1 637 853	755 045	13 586 108
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	11 171 001	1 549 018	699 523	13 419 542
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	22 209	88 835	55 522	166 566
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	2 062 079	783 065	192 444	3 037 588
a) Akcepty bankowe	3 042	-	-	3 042
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 670 897	771 739	192 444	2 635 080
c) Gwarancje przejęcia emisji	223 000	-	-	223 000
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	165 140	11 326	-	176 466
3. Pozostałe zobowiązania	3 344	-	-	3 344
Zobowiązania otrzymane:	504 752	204 929	304 073	1 013 754
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	430	-	-	430
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	504 322	204 929	304 073	1 013 324
2. Pochodne instrumenty finansowe	334 224 245	146 169 595	10 466 975	490 860 815
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	290 742 871	141 341 059	10 449 114	442 533 044
2. Walutowe instrumenty pochodne	42 271 858	4 784 658	17 861	47 074 377
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 209 516	43 878	-	1 253 394
Pozycje pozabilansowe razem	347 987 630	148 795 442	11 718 537	508 501 609

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 30 czerwca 2019 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zobowiązania otrzymane przez BRE Bank SA wyniosły 775 497 tys. zł i dotyczyły w całości otrzymanych gwarancji stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów i gwarancji.

36. Aktywa zastawione

	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa zastawione, w tym:	3 104 628	4 338 332
- Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 18), w tym:	559 644	485 463
- <i>aktywa zastawione z możliwością dalszego zastawu</i>	559 644	485 463
- Lokacyjne papiery wartościowe (Nota 22), w tym:	2 544 984	3 852 869
- <i>aktywa zastawione z możliwością dalszego zastawu</i>	2 197 220	2 474 685
Zobowiązanie z tytułu aktywów zastawionych, w tym:	5 165 238	5 024 684
- Transakcje sell buy back (Nota 27, 28), w tym:	3 179 332	2 991 629
- <i>transakcje sell buy back na papierach wartościowych będących przedmiotem transakcji buy sell back</i>	2 066 961	1 314 260
- Kredyt otrzymany z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 696 404	1 848 575
- Depozyt klienta	7 264	-
- Fundusz ochrony środków gwarantowanych BFG	282 238	184 480

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach. W banku centralnym utrzymuje się również depozyty stanowiące rezerwy obowiązkowe zgodnie z wymogami przepisów prawnych.

37. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 42 138 976 sztuk (31 grudnia 2011 r.: 42 102 746 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję (31 grudnia 2011 r.: 4 zł każda). Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 978 500	39 914 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	21 500	86 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
Liczba akcji, razem			42 138 976			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				168 555 904		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

* Stan akcji na dzień bilansowy

W dniu 27 grudnia 2012 roku Commerzbank AG poinformował o nabyciu 29 352 897 akcji BRE Banku od Commerzbank Auslandsbanken AG, podmiotu zależnego od Commerzbank AG. Akcje te uprawniają do 29 352 897 głosów na Walnym Zgromadzeniu BRE Banku i stanowią 69,66% kapitału zakładowego BRE Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Przed nabyciem wyżej wymienionych akcji, Commerzbank posiadał akcje BRE Banku wyłącznie pośrednio poprzez Commerzbank Auslandsbanken AG. Zbycie akcji BRE Banku nastąpiło w drodze wewnętrznego przeniesienia akcji w ramach Grupy Commerzbanku i nie spowodowało zmiany podmiotu dominującego najwyższego szczebla wobec BRE Banku.

W 2012 roku Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych dokonał rejestracji 36 230 akcji BRE Banku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji BRE Banku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych (Nota 43). W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy BRE Banku wzrósł w 2012 roku o kwotę 145 tys. zł.

Zgodnie z zawiadomieniem przesłanym BRE Bankowi w dniu 8 lipca 2011 roku, Bank poinformował raportem bieżącym 46/2011, iż ING Powszechny Fundusz Emerytalny (Fundusz) stał się posiadaczem akcji BRE Banku stanowiących powyżej 5% głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 085 431 akcji BRE Banku, które uprawniały do wykonywania 2 085 431 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku i które stanowiły 4,96% kapitału zakładowego Banku i uprawniały do wykonywania 2 085 431 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 4,96% ogólnej liczby głosów.

W dniu 8 lipca 2011 roku na rachunku papierów wartościowych Funduszu znajdowało się 2 290 882 akcji BRE Banku, co stanowi 5,44% kapitału zakładowego BRE Banku i uprawnia do wykonywania 2 290 882 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 5,44% ogólnej liczby głosów.

38. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2012 roku i w 2011 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 43.

39. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostały kapitał zapasowy	3 027 390	2 061 378
Pozostałe kapitały rezerwowe	23 867	20 178
Fundusz ogólnego ryzyka	925 143	825 143
Wynik roku bieżącego	1 199 484	1 066 012
Zyski zatrzymane, razem	5 175 884	3 972 711

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

40. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2012	31.12.2011
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(7 778)	(8 333)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	3 531	4 075
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(11 309)	(12 408)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	494 118	152 716
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	421 432	21 621
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(9 996)	(38 841)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	169 401	208 918
Podatek odroczony	(86 719)	(38 982)
Inne pozycje kapitału własnego razem	486 340	144 383

41. Dywidenda na akcję

Zgodnie z uchwałą w sprawie podziału zysku za 2011 rok, podjętą w dniu 30 marca 2012 roku przez XXV Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku SA, dywidenda za rok 2011 nie została wypłacona.

Uchwałą z dnia 8 lutego 2013 roku Zarząd BRE Banku SA postanowił rekomendować XXVI Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu BRE Banku SA wypłatę akcjonariuszom BRE Banku SA dywidendy za rok 2012.

Wniosek Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy za rok 2012 wraz z odpowiednim wnioskiem dotyczącym podziału zysku za rok 2012, uwzględniającym: kwotę dywidendy przypadającą na jedną akcję, sugerowany dzień dywidendy oraz termin wypłaty dywidendy, zostaną przedłożone do oceny Rady Nadzorczej zgodnie z art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych, po ostatecznym zweryfikowaniu danych finansowych Banku za rok 2012 przez audytora, przy czym zamiarem Zarządu jest rekomendowanie wypłaty dywidendy na poziomie około 33% zysku za 2012 rok.

42. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 16)	4 816 095	1 032 081
Weksle uprawnione do redyskonta w banku centralnym (Nota 21)	-	2 158
Należności od banków (Nota 17)	2 470 579	2 620 988
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 18)	707 976	928 668
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	7 994 650	4 583 895

43. Programy motywacyjne oparte na akcjach**Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku**

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez BRE Bank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji BRE Banku SA oraz, jak pierwotnie planowano, objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG. W roku 2010 program został zmieniony w części dotyczącej akcji Commerzbanku w ten sposób, że Członkowie Zarządu mają możliwość uzyskania prawa do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku obliczonej na podstawie średniej ceny giełdowej akcji w dniu, w którym powstało prawo do otrzymania ekwiwalentu.

W związku z realizacją programu, w części dotyczącej akcji BRE Banku, kapitał zakładowy Banku zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 2 200 000 złotych w drodze emisji 550 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela. W związku z realizacją programu Bank wyemituje 550 000 sztuk obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji Banku, w dziesięciu seriach (od C1 do C10) po 55 000 sztuk, po cenie emisyjnej wynoszącej 0,01 złoty. Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2010 - 2018, pod warunkiem kontynuowania zatrudnienia, z zastrzeżeniem, że w szczególnych przypadkach obligacje serii C1 będą mogły być nabywane w 2009 roku. Wynikające z obligacji prawo do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, może być realizowane przez osoby uprawnione w okresie od nabycia obligacji do dnia 31 grudnia 2018 roku. Cena emisyjna jednej akcji obejmowanej w ramach programu będzie równa cenie nominalnej i będzie wynosiła 4 złote. Uzyskanie prawa do nabycia obligacji oraz liczba obligacji są uzależnione od poziomu realizacji następujących warunków: indywidualnej oceny osoby uprawnionej przez Radę Nadzorczą, wysokości współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy BRE Banku SA w roku obrotowym, za który akcje są przyznawane oraz wykonania dla danego roku finansowego skonsolidowanego zysku brutto Grupy BRE Banku lub skonsolidowanego zysku brutto poszczególnych linii biznesowych Grupy BRE Banku.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku nie obejmuje Pana Cezarego Stypułkowskiego, Prezesa Zarządu Banku, powołanego do Zarządu Banku z dniem 1 października 2010 roku, Pana Joerga Hessenmuellera, Członka Zarządu Banku, powołanego do Zarządu z dniem 16 kwietnia 2012 roku oraz Pana Cezarego Kocika, Członka Zarządu Banku, powołanego do Zarządu z dniem 1 kwietnia 2012 roku.

W roku 2012 program motywacyjny dla Członków Zarządu został zmieniony, a jego nowe zasady zostały opisane w punkcie „Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku na lata 2012-2016”.

Poniżej przedstawiono ujęcie księgowe programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

Część gotówkowa premii

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2008-2011 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w gotówce

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności opartych na akcjach Commerzbanku rozliczanych w gotówce są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2015 rok.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach BRE Banku SA w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2015 rok.

Pan Christian Rhino, który przestał pełnić funkcję Członka Zarządu 31 marca 2012 roku, zachował za czas pełnienia tej funkcji w 2012 roku uprawnienia do otrzymania premii na warunkach programu motywacyjnego z 2008 roku. Część gotówkowa premii zostanie wypłacona po odbyciu walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za 2012 rok. Płatności rozliczane w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku oraz płatności rozliczane w akcjach BRE Banku rozliczane będą w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia uprawnień.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	35 218	4	33 356	4
Przyznane w danym okresie	17 376	-	17 934	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	27 140	4	16 072	4
Wygaste w danym okresie	2 292	-	-	-
Występujące na koniec okresu	23 162	4	35 218	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

* W roku 2012 średnia ważona cena akcji z dnia wykonania opcji wyniosła 263,13 zł (2011 r. - 332,95 zł).

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku na lata 2012 - 2016

W 2012 roku program motywacyjny działał na podstawie porozumień zawartych z Członkami Zarządu według zasad określonych w umowach o zarządzanie.

W dniu 7 grudnia 2012 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce BRE Bank SA, który zastąpi postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce BRE Bank S.A. z 14 marca 2008 roku, pod warunkiem podjęcia przez Walne Zgromadzenie BRE Banku uchwał zmieniających uchwały z dnia 14 marca 2008 roku w sprawie ustalenia zasad przeprowadzenia przez BRE Bank programu motywacyjnego oraz w sprawie emisji obligacji.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych. Za podstawę nabycia przez Członka Zarządu prawa do premii oraz wyliczenia kwoty bazowej do ustalenia kwoty premii za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy BRE Banku SA. Równowartość 50% wyliczonej na podstawie wysokości wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. premię gwarantowaną z tytułu osiągnięcia wyniku finansowego. W ramach pozostałej 50% kwoty bazowej Komisja Prezydialna Rady Nadzorczej może przyznać tzw. premię uznaniową jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy oraz biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych. 40% premii należnej Członkowi Zarządu za dany rok obrotowy, stanowiącej sumę premii gwarantowanej i premii uznaniowej, zostaje wypłacone w formie wypłaty gotówkowej, pozostałe 60% zostanie wypłacone jako premia

bezzgotówkowa w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień do premii bezzgotówkowej. Warunki otrzymania premii bezzgotówkowej oraz jej wysokość uzależnione są od wartości ROE netto w roku obrotowym, za który przyznawana jest premia bezzgotówkowa, oceny sytuacji finansowej Banku przez Komisję ds. Wynagrodzeń oraz oceny pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż okres jednego roku obrotowego. Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości lub zmniejszeniu prawa do nabycia obligacji z prawem pierwszeństwa do nabycia akcji Banku w całości lub części odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż jeden rok obrotowy (tj. za okres co najmniej 3 lat), który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko wtedy, gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komisji Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii za dany rok obrotowy, w zakresie premii lub odroczonej transzy jeszcze niewypłaconej, w sytuacji, o której mowa w art.142 ust.1 ustawy Prawo bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii i/lub odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Opisanym systemem motywacyjnym zostali objęci wszyscy Członkowie Zarządu.

Poniżej przedstawiono ujęcie księgowe programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku na lata 2012 - 2016.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 40% kwoty bazowej za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Premia w równowartości 60% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach BRE Banku SA. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznawane są w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu tj. począwszy od 2012 roku dla wszystkich lat obowiązywania programu (2012-2016) do dnia nabycia uprawnień programu za dany rok i następnie do dnia realizacji ostatniej odroczonej płatności (płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Zarządcę uprawnień dla danego roku obowiązywania programu).

Możliwość objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku w ramach premii bezzgotówkowej za 2012 rok Członkowie Zarządu uzyskają w 2014 roku dla I Transzy w ramach obligacji serii C5.

Program dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy BRE Banku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku.

Celem wprowadzenia programu jest powiązanie znaczącej części wynagrodzenia kluczowej kadry z wartością Banku i interesem akcjonariuszy poprzez długoterminowe budowanie wartości Banku, zwiększenie efektywności działania Banku i Grupy oraz stabilizacja kadry menedżerskiej dzięki wzbogaceniu pakietu wynagradzania o element długoterminowy zachowujący wartość zarówno w okresie dekonjunktury jak i konjunktury na rynku.

Uczestnicy programu to:

- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

W ramach Programu Osoby Uprawnione będą mogły objąć do 700.000 akcji. Realizacja programu będzie rozłożona na 10 lat (2009-2019).

W roku 2010 Zarząd Banku podjął decyzję o rozpoczęciu realizacji programu zatwierdzając listę osób uczestniczących w programie w odniesieniu do Transzy III. Uprawnienia z dwóch pierwszych Transz będą mogły być przyznane w przyszłych latach realizacji programu. W ramach III Transzy przyznano 13 000 opcji. Dodatkowo w roku 2011 w ramach IV i V Transzy programu przyznano odpowiednio 20 000 opcji i 19 990 opcji. Przyznane opcje umożliwią nabycie akcji Banku po cenie emisyjnej równej 4 zł. Realizacja uprawnień z III Transzy rozpoczęła się w 2012 roku i będzie trwała do 31 grudnia 2019 roku. Realizacja uprawnień z IV i V Transzy będzie

mogła nastąpić po spełnieniu określonych warunków dotyczących nabycia uprawnień, odpowiednio w terminie od 1 maja 2013 roku do 31 grudnia 2019 roku (IV Transza) oraz od 1 maja 2014 roku do 31 grudnia 2019 roku (Transza V). Warunki nabycia uprawnień dotyczą pozostawiania w stosunku pracy przez okres trwania Transzy, uzyskania określonego przez Zarząd współczynnika ekonomicznego dla Grupy BRE Banku SA oraz uzyskania określonej oceny rocznej przez uczestnika programu w każdym roku Transzy. W 2011 roku podjęto decyzję o zawieszeniu programu i nieuruchamianiu pozostałych transz.

Wartości godziwe przyznanych opcji zostały określone na dzień 23 sierpnia 2010 roku (III Transza) i na dzień 1 lutego 2011 roku (IV i V Transza) przy użyciu symulacji Monte-Carlo i wyniosły odpowiednio 245,9 zł (III Transza), 306,4 zł (IV Transza) oraz 306,6 zł (V Transza). Na wybór przyjętego do wyceny modelu istotny wpływ miały warunki programu, w szczególności jego czas trwania oraz dowolność w określeniu terminu realizacji opcji przez uczestnika po nabyciu uprawnień. Zmienność akcji BRE Banku została wyznaczona na podstawie historycznej zmienności akcji za okres adekwatny do długości trwania programu poprzedzający jego rozpoczęcie (dane z okresu 12 kwietnia 2001 roku - 23 sierpnia 2010 roku dla III Transzy i z okresu 5 marca 2002 roku - 1 lutego 2011 roku dla IV i V Transzy). Do jej zmierzenia wykorzystano odchylenia standardowe dziennych zmian cen akcji w ciągu ustalonego okresu. Ponadto w obliczeniach zastosowano krzywą rentowności wyznaczoną na podstawie stóp zerokuponowych uzyskaną na datę wyceny.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Koszty programu dla kluczowej kadry kierowniczej obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznawane są w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu do dnia nabycia uprawnień, tj.

- od 23.08.2010 r. do 30.04.2012 r. dla Transzy III
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2013 r. dla Transzy IV
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2014 r. dla Transzy V.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku z 2008 roku.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	49 280	4	12 650	4
Przyznane w danym okresie	5 390	-	39 990	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie	9 090	4	-	-
Wygaste w danym okresie	2 795	-	3 360	-
Występujące na koniec okresu	42 785	4	49 280	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	3 910	4	-	-

Opcje występujące na koniec 2011 roku i na koniec 2012 roku wygasają 31 grudnia 2019 roku.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na bilans i rachunek zysków i strat Banku

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach BRE Banku SA.

	31.12.2012	31.12.2011
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	20 178	10 791
- wartość świadczonych usług (Nota 10)	11 365	11 323
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(7 676)	(1 936)
Stan na koniec okresu	23 867	20 178

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w gotówce

Program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła

533 tys. zł w 2012 roku (31 grudnia 2011 r.: 1 698 tys. zł) (Nota 10). Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zobowiązania z tytułu tego programu wyniosła 2 660 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 3 179 tys. zł).

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 10 Ogólne koszty administracyjne.

44. Transakcje z podmiotami powiązanymi

BRE Bank SA jest jednostką dominującą Grupy BRE Banku SA, a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA.

Do dnia 27 grudnia 2012 roku bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA był Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, spółka w 100% zależna od Commerzbank AG. Transakcja nabycia przez Commerzbank AG od Commerzbank Auslandsbanken Holding AG akcji BRE Banku została opisana w Nocie 37.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Najważniejsze transakcje zawarte ze spółkami powiązanymi w 2012 roku:

- Od 10 stycznia 2012 roku Bank zawarł kilka umów ze spółką BRE Leasing SA, będącą spółką zależną od Banku, których łączna wartość wyniosła 913 434 tys. zł. Umową o największej wartości była umowa zawarta w dniu 29 maja 2012 roku w sprawie udzielenia kredytu o wartości 500 000 tys. zł z terminem spłaty 29 maja 2013 roku. Ponadto od dnia 29 sierpnia 2012 roku Bank zawarł ze spółką kolejne umowy, których łączna wartość wyniosła 1 289 896 tys. zł. Największą z umów była umowa w sprawie udzielenia kredytu zawarta w dniu 26 września 2012 roku o wartości 564 000 tys. zł z terminem spłaty 30 września 2013 roku.

- W dniu 12 kwietnia 2012 roku BRE Finance France SA, spółka zależna od Banku (Bank posiada 99,98% kapitału zakładowego spółki), jako emitent oraz Bank jako gwarant podpisały umowę Programu Emisji Euroobligacji (Euro Medium Term Notes - EMTN) do kwoty 2 mld EUR. Giełda w Luxemburgu dopuściła Program do notowań. W dniu 4 października 2012 roku spółka BRE Finance France SA dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR (równowartość 2 046 650 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 października 2012 roku) o terminie wykupu w dniu 12 października 2015 roku. W dniu 4 października 2012 roku BRE Bank udzielił gwarancji płatności wszystkich kwot, jakie mają być płatne z tytułu papierów dłużnych wyemitowanych w ramach Programu Emisji Euroobligacji. Gwarancja została udzielona na okres trwania Programu.

Zabezpieczeniem gwarancji spełnienia świadczeń pieniężnych wynikających z euroobligacji są środki pochodzące z emisji, stanowiące kaucję złożoną w BRE Banku przez BRE Finance France na podstawie umowy zawartej między BRE Bankiem a Spółką w dniu 4 października 2012 roku. Kwota kaucji wynosi 497 770 tys. EUR (równowartość 2 037 522 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 października 2012 roku).

Kwota wynikająca z umowy kaucji pozostanie własnością Banku do dnia spłaty euroobligacji w dniu 12 października 2015 roku.

Składająca kaucję spółka BRE Finance France SA otrzymywać będzie od Banku w okresach rocznych odsetki oparte na stałej stopie procentowej oraz dodatkową premię wykupową równą 2 230 tys. EUR (równowartość 9 128 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 października 2012 roku).

Oprocentowanie euroobligacji wynosi 2,75% p.a. Euroobligacje będą notowane na giełdzie w Luksemburgu.

- W okresie od 10 czerwca 2011 roku do 16 kwietnia 2012 roku Bank zawarł kilka umów z BRE Bankiem Hipotecznym (BBH), będącym spółką zależną od Banku, których łączna wartość wyniosła 820 000 tys. zł. Umowami o największej wartości były:
 - Umowa pomiędzy Bankiem a BBH z dnia 16 kwietnia 2012 roku w sprawie subemisji usługowej (Umowa subemisji I). W ramach Umowy subemisji I Bank objął w dniu 20 kwietnia 2012 roku 5-letnie listy hipoteczne zastawne emitowane przez BBH na kwotę 200 000 tys. zł.Wyżej wymienione listy zastawne są notowane na rynku regulowanym.
- Umowa pomiędzy Bankiem a BBH z dnia 21 października 2011 roku w sprawie subemisji usługowej (Umowa subemisji II). W ramach Umowy subemisji II Bank objął w dniu 27 października 2011 roku 2-letnie hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez BBH na kwotę 200 000 tys. zł.
- W okresie od 11 czerwca 2012 roku Bank zawarł kolejne umowy z BRE Bankiem Hipotecznym, których łączna wartość wyniosła 890 920 tys. zł. Umowami o największej wartości były:

- Umowa pomiędzy Bankiem a BBH z dnia 11 czerwca 2012 roku w sprawie subemisji usługowej (Umowa subemisji I). W ramach Umowy subemisji I Bank objął w dniu 15 czerwca 2012 roku 6-letnie listy hipoteczne zastawne emitowane przez BBH na kwotę 200 000 tys. zł.

Wyżej wymienione listy zastawne są notowane na rynku regulowanym.

- Roczna umowa depozytowa na kwotę 200 000 tys. zł zawarta w dniu 23 lipca 2012 roku.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą BRE Banku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy BRE Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowym personelem kierowniczym BRE Banku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także wartość transakcji Banku ze spółkami zależnymi od BRE Banku i pozostałymi spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowy personel kierowniczy BRE Banku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Spółki zależne od BRE Banku		Grupa Commerzbank AG	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Stan na koniec okresu								
Sprawozdanie z sytuacji finansowej								
Aktywa	12 222	9 030	55	31	6 260 582	4 748 251	902 977	229 071
Zobowiązania	39 818	13 078	7 129	2 862	2 897 981	719 453	20 964 962	24 549 139
Rachunek zysków i strat								
Przychody z tytułu odsetek	101	95	5	2	215 884	134 860	114 886	35 067
Koszty z tytułu odsetek	(1 266)	(428)	(258)	(99)	(80 253)	(20 324)	(346 592)	(365 566)
Przychody z tytułu prowizji	52	25	22	1	65 464	83 275	-	-
Koszty z tytułu prowizji	-	(6)	-	-	(114 079)	(112 551)	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	19	-	1	-	16 501	13 712	113	97
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	(1)	(1)	-	-	(9 235)	(8 484)	(12 309)	(14 577)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane								
Zobowiązania udzielone	769	918	156	46	2 745 931	367 890	834 033	777 286
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	-	-	511 959	707 467

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowego personelu kierowniczego BRE Banku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku, podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2012 roku i w 2011 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd BRE Banku pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2012 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Banku,
2. Wiesław Thor - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Przemysław Gdański - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Korporacyjnej,
4. Joerg Hessenmueller - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Finansów,
5. Hans-Dieter Kemler - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
6. Cezary Kocik - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Detalicznej,
7. Jarosław Mastalerz - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki.

W dniu 2 marca 2012 roku Pani Karin Katerbau, Wiceprezes Zarządu BRE Banku, Dyrektor Banku ds. Finansów, złożyła rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 15 kwietnia 2012 roku. Pani Karin Katerbau została Członkiem Zarządu Oldenburgische Landesbank. Bank poinformował o zamiarze złożenia rezygnacji przez Panią Karin Katerbau w raporcie bieżącym z dnia 9 grudnia 2011 roku.

W dniu 30 marca 2012 roku Pan Christian Rhino, Członek Zarządu BRE Banku, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki, złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 31 marca 2012 roku. Przyczyną rezygnacji jest podjęcie nowych zadań w Grupie Commerzbanku AG. Bank informował o zamiarze złożenia rezygnacji przez Pana Christiana Rhino w raporcie bieżącym z dnia 27 stycznia 2012 roku.

Uchwałą z dnia 2 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała z dniem 16 kwietnia 2012 roku Pana Joerga Hessenmuellera na stanowisko Członka Zarządu, Dyrektora Banku ds. Finansów, na okres do czasu zakończenia kadencji Zarządu.

Uchwałą z dnia 30 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powierzyła z dniem 1 kwietnia 2012 roku Panu Jarosławowi Mastalerzowi (do 31 marca 2012 roku Członkowi Zarządu BRE Banku, Dyrektorowi Banku ds. Bankowości Detalicznej) stanowisko Członka Zarządu BRE Banku, Dyrektora Banku ds. Operacji i Informatyki, na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Uchwałą z dnia 30 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała z dniem 1 kwietnia 2012 roku Pana Cezarego Kocika na stanowisko Członka Zarządu BRE Banku, Dyrektora Banku ds. Bankowości Detalicznej, na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2012 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)				
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2011 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*	Uzupełnienie bonusu za 2008 rok**
1.	Cezary Stypułkowski	2 088 596	155 600	2 052 222	-	-
2.	Wiesław Thor	1 607 143	165 058	1 350 000	145 034	1 500 000
3.	Przemysław Gdański	1 376 190	141 275	990 000	31 884	-
4.	Joerg Hessenmueller	907 471	173 544	-	-	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 200 000	563 575	1 035 000	30 961	-
6.	Cezary Kocik	900 000	68 672	-	-	-
7.	Jarosław Mastalerz	1 314 286	91 373	1 170 000	135 865	400 000
Razem		9 393 686	1 359 097	6 597 222	343 744	1 900 000

*Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2012 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2009 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2010.

**W 2012 roku uprawnionym byłym Członkom Zarządu wypłacono dodatkową kwotę jako uzupełnienie bonusu za 2008 rok stanowiącą rekompensatę za wyłączenie z podstawy do wyliczenia bonusu za 2008 rok efektów transakcji jednorazowej.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2012 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)				
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2011 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*	Uzupełnienie bonusu za 2008 rok**
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 roku					
1. Karin Katerbau	598 214	18 913	1 125 000	69 645	208 895
2. Christian Rhino	431 571	31 871	1 080 000	483 223	208 000
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku					
1. Mariusz Grendowicz	-	-	-	91 516	-
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku					
1. Andre Carls	-	-	-	36 560	220 035
Razem	1 029 785	50 784	2 205 000	680 944	636 930

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2012 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pani Kari Katerbau ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2009 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2010; Pan Christian Rhino ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2009, pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2010 oraz pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2011; Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2010; Pan Andre Carls ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2012 roku Pani Karin Katerbau, pełniącej funkcję Wiceprezesa Zarządu Banku do 15 kwietnia 2012 roku, został wypłacony bonus za 2011 rok w wysokości 1 125 000 zł. W 2012 roku wypłacono również bonus za 2011 rok Panu Christianowi Rhino, pełniącemu funkcję Członka Zarządu Banku do dnia 31 marca 2012 roku, w wysokości 1 080 000 zł.

**W 2012 roku uprawnionym byłym Członkom Zarządu wypłacono dodatkową kwotę jako uzupełnienie bonusu za 2008 rok stanowiącą rekompensatę za wyłączenie z podstawy do wyliczenia bonusu za 2008 rok efektów transakcji jednorazowej.

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu w 2011 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1. Cezary Stypułkowski	2 071 179	183 230	352 844	-
2. Karin Katerbau	1 500 000	80 291	1 312 500	94 583
3. Wiesław Thor	1 505 225	154 506	1 312 500	309 081
4. Przemysław Gdański	1 200 000	130 684	1 000 000	11 854
5. Hans-Dieter Kemler	1 203 161	409 614	1 000 000	9 254
6. Jarosław Mastalerz	1 200 000	93 891	1 000 000	307 655
7. Christian Rhino	1 207 107	145 826	1 000 000	201 608
Razem	9 886 672	1 198 042	6 977 844	934 035

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2009.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2011 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści, odprawy i odszkodowania	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku				
1. Mariusz Grendowicz	-	129	1 098 082	358 663
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku				
2. Andre Carls	-	-	-	104 055
Razem	-	129	1 098 082	462 718

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2009; Pan Andre Carls ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2011 roku Panu Mariuszowi Grendowiczowi, pełniącemu funkcję Prezesa Banku do 2 sierpnia 2010 roku, został wypłacony bonus za 2010 rok w wysokości 1 098 082 zł.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis i koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2012, który byłby wypłacony w roku 2013. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2012 dla Członków Zarządu, która wynosiła 6 168 516 zł na dzień 31 grudnia 2012 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 11 kwietnia 2013 roku.

W 2012 roku i w 2011 roku Członkowie Zarządu BRE Banku SA nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2012 roku wyniosła 23 849 081 zł (2011: 18 996 593 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2012 wszyscy Członkowie Zarządu będą mieli prawo do odprawy, której wysokość jest uzależniona od okresu pełnienia funkcji Członka Zarządu i wyliczana jest następująco: (i) 4 miesięczne wynagrodzenia, jeżeli Członek Zarządu pełnił funkcję Członka Zarządu przez okres krótszy niż 1 rok, (ii) 8 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres od 1 do 2 lat, (iii) 12 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 2, ale mniej niż 5 lat albo (iv) 18 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 5 lat.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej BRE Banku SA na koniec 2012 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny - Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Ulrich Sieber - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji Prezydialnej,
3. Andre Carls - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
4. Stephan Engels - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu,
5. Thorsten Kanzler - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
6. Teresa Mokrysz - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
7. Waldemar Stawski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,

8. Jan Szomburg - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
9. Dirk Wilhelm Schuh - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
10. Marek Wierzbowski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń

W dniu 13 lutego 2012 roku Pan Eric Strutz, Członek Rady Nadzorczej BRE Banku złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 30 marca 2012 roku.

W dniu 30 marca 2012 roku XXV Zwyczajne Walne Zgromadzenie powołało Pana Stephana Engelsa na Członka Rady Nadzorczej BRE Banku począwszy od 1 kwietnia 2012 roku na wspólną kadencję Rady Nadzorczej BRE Banku SA.

W dniu 9 lipca 2012 roku do BRE Banku wpłynęła rezygnacja Pana Saschy Klause, Członka Rady Nadzorczej Banku, z pełnionej funkcji z dniem 25 lipca 2012 roku.

W dniu 25 lipca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała Pana Dirka Wilhelma Schuha na Członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 26 lipca 2012 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

	Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)
1. Maciej Leśny	355 430	319 862
2. Ulrich Sieber	254 250	109 571
3. Andre Carls	246 750	241 500
4. Stephan Engels	162 000	-
5. Thorsten Kanzler	211 500	149 935
6. Teresa Mokrysz	215 399	185 747
7. Waldemar Stawski	216 530	202 862
8. Jan Szomburg	216 530	211 112
9. Dirk Wilhelm Schuh	93 273	-
10. Marek Wierzbowski	141 000	132 000
Stefan Schmittmann*	-	-
Martin Zielke*	-	49 500
Achim Kassow**	-	99 668
Eric Strutz***	49 500	149 935
Sascha Klaus****	121 500	206 250
Razem	2 283 662	2 057 942

* Kadencja wygaśa w dniu 30 marca 2011 roku.

** Pan Achim Kassow złożył z dniem 12 lipca 2011 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

*** Pan Eric Strutz złożył z dniem 30 marca 2012 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

**** Pan Sascha Klaus złożył z dniem 25 lipca 2012 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu BRE Banku SA, Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu BRE Banku SA).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych Członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2012 roku wyniosła 34 654 944 zł (2011: 29 730 191 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2012 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Zarządu Banku, Pan Przemysław Gdański - 1 086 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Wiceprezes, Pani Karin Katerbau - 2 611 sztuk, Wiceprezes, Pan Wiesław Thor - 4 805 sztuk, oraz Członkowie Zarządu, Pan Przemysław Gdański - 156 sztuk, Pan Jarosław Mastalerz - 2 603 sztuk oraz Pan Christian Rhino - 6 046 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej BRE Banku, Pan Andre Carls - 3 269 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2011 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

45. Przejęcie i zbycie

- W grudniu 2011 roku została podjęta decyzja o reorganizacji usług outsourcingowych w Grupie BRE Banku, polegająca na przeniesieniu ze spółki Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o. (CERI) do spółki BRE Systems Sp. z o.o. (BRE Systems) operacji i procesów związanych z obsługą klientów spoza Grupy BRE Banku. W dniu 29 lutego 2012 roku została podpisana umowa sprzedaży wszystkich udziałów w spółce BRE Systems do Commerzbank AG. BRE Bank sprzedał należące do niego 0,42% udziałów a CERI sprzedało 99,58% udziałów za łączną cenę 13,2 mln zł. Finalizacja transakcji sprzedaży nastąpiła w dniu 2 marca 2012 roku.

Również w grudniu 2011, Zgromadzenia Wspólników CERI i BRE Systems podjęły uchwały w sprawie zmiany firm obu spółek. W związku z tym, po rejestracji przez Sąd Gospodarczy ww. uchwał spółka CERI zmieniła firmę na BRE Centrum Operacji Sp. z o.o., a spółka BRE Systems Sp. z o.o. zmieniła firmę na CERI International Sp. z o.o.

Wskutek powyższych działań spółka BRE Centrum Operacji Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy CERI) będzie świadczyć usługi outsourcingowe na rzecz BRE Banku i spółek z Grupy BRE Banku, natomiast spółka CERI International Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy BRE Systems) - na rzecz Commerzbank AG oraz podmiotów spoza Grupy BRE Banku.

- W dniu 28 czerwca 2012 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Aspiro SA o kwotę 109 342 tys. zł w drodze emisji 109 342 akcji imiennych zwykłych serii B. Akcje zostały objęte przez BRE Bank w drodze subskrypcji prywatnej oraz zostały pokryte wkładem niepieniężnym w postaci 12 941 177 akcji imiennych zwykłych spółki BRE Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji SA. Powyższe działanie jest efektem reorganizacji sieci sprzedaży w obszarze detalu.
- W IV kwartale 2012 roku BRE Bank nabył 100% udziałów w spółce MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna za kwotę 50 tys. zł. Następnie Bank dokonał podwyższenia kapitału w spółce o kwotę 1 500 tys. zł w formie gotówkowej oraz o kwotę 279 725 tys. zł w formie aportu w postaci wszystkich posiadanych certyfikatów inwestycyjnych wyemitowanych przez BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych. Przedmiotem działalności spółki jest pośrednictwo finansowe.

46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym BRE Bank SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego BRE Banku SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA została zawarta w dniu 19 czerwca 2012 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego BRE Banku SA wyniosła w 2012 roku 3 005 tys. zł (2011: 3 005 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz BRE Banku SA wyniosła w 2012 roku 1 546 tys. zł (2011: 1 280 tys. zł).

47. Współczynnik wypłacalności / adekwatność kapitałowa

Jednym z głównych zadań zarządzania bilansem bankowym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem BRE Banku tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w BRE Banku opiera się o dwa podstawowe filary:

1. utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków (zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana, emisja akcji, itd.);
2. efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika wypłacalności (wyliczanego jako

iloraz funduszy własnych i całkowitego wymogu kapitałowego przemnożonego przez 12,5) na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą (Komisja Nadzoru Finansowego - KNF).

W 2012 roku kapitałowe cele strategiczne BRE Banku zorientowane były na utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie powyżej 12%, a współczynnika wypłacalności Tier 1 powyżej 10%.

Współczynnik wypłacalności

Kalkulacja współczynnika wypłacalności, funduszy własnych oraz całkowitego wymogu kapitałowego BRE Banku odbywa się w oparciu o następujące przepisy:

- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 13 poz. 49),
- Uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. (Dz. Urz. KNF z 2010 r. Nr 2 poz. 11) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 11 poz. 42),
- Uchwała nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 9 poz. 34) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 38) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 387/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 41).

Na fundusze własne składają się:

- fundusze podstawowe obejmujące:
 - fundusze zasadnicze (włacony i zarejestrowany kapitał zakładowy oraz kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe, z wyłączeniem wszelkich zobowiązań z tytułu akcji uprzywilejowanych),
 - pozycje dodatkowe funduszy podstawowych (fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów oraz inne pozycje określone przez KNF),
 - pozycje pomniejszające fundusze podstawowe (akcje własne wycenione według wartości bilansowej pomniejszone o odpisy spowodowane utratą ich wartości, wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej, strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu oraz inne pomniejszenia funduszy podstawowych określone przez KNF),
- fundusze uzupełniające obejmujące:
 - pozycje bilansowe zaliczane do funduszy uzupełniających za zgodą KNF (w tym zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze),
 - pozycje dodatkowe funduszy uzupełniających określone przez KNF,
 - pozycje określone przez KNF w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem,
 - pomniejszenia funduszy uzupełniających określone przez KNF.

Całkowity wymóg kapitałowy obejmuje, przy założeniu znaczącej skali działalności handlowej, wymogi kapitałowe:

- z tytułu ryzyka kredytowego,
- z tytułu ryzyka rynkowego: obejmujący łączny wymóg z tytułu ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów, ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych i ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,

- z tytułu ryzyka operacyjnego.

W dniu 4 lipca 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) i Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin) udzieliły zgody warunkowej na stosowanie przez BRE Bank zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (metoda A-IRB) na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla portfela korporacyjnego oraz portfela detalicznych kredytów hipotecznych przy zastrzeżeniu, że do momentu spełnienia istotnych warunków określonych w tej decyzji, całkowity wymóg kapitałowy obliczony przy wykorzystaniu metody A-IRB musi być utrzymywany na poziomie uwzględniającym 100% wartości wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego obliczonego przy zastosowaniu metody standardowej.

W związku z tym, że BRE Bank spełnił wszystkie istotne warunki określone w zgodzie KNF i BaFin dotyczące stosowania metody A-IRB, w kalkulacji współczynnika wypłacalności BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku, całkowity wymóg kapitałowy został wyznaczony z uwzględnieniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody A-IRB zgodnie z załącznikiem nr 5 do Uchwały Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami). Jednocześnie fundusze własne zostały wyznaczone z zastosowaniem pomniejszenia wynikającego z metody A-IRB i kształtowały się na poziomie wyższym niż 80% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego, o którym mowa w par. 14 Uchwały Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami).

Całkowity wymóg kapitałowy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 4 161 105 tys. zł, w tym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 3 710 664 tys. zł.

Współczynnik wypłacalności BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 19,66%. Jednocześnie współczynnik wypłacalności Tier 1 BRE Banku wyniósł 13,63%.

Gdyby w kalkulacji współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2012 roku BRE Bank w dalszym ciągu uwzględniał fundusze własne i całkowity wymóg kapitałowy wyliczone zgodnie z metodologią stosowaną w kalkulacji współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2011 roku, tj. przy zastosowaniu metody standardowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do Uchwały Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami), to współczynnik wypłacalności BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósłby 16,98%. Jednocześnie współczynnik wypłacalności Tier 1 BRE Banku wyniósłby 11,71%.

Kapitał wewnętrzny

BRE Bank dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w BRE Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka działalności BRE Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez BRE Bank wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności BRE Banku. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz niezbędnego kapitału na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w BRE Banku przebiega w sposób ciągły i składa się z sześciu etapów realizowanych przez jednostki organizacyjne Banku. Elementami procesu są:

- identyfikacja i określenie istotności poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności BRE Banku,
- kalkulacja kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregacja kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- alokacja kapitału ekonomicznego na linie biznesowe i spółki Grupy BRE Banku,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności BRE Banku i analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą BRE Banku. Całość procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej BRE Banku podlega corocznym przeglądom. Za proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego BRE Banku odpowiedzialny jest Zarząd BRE Banku.

W związku z tym, że suma wymogów kapitałowych wyznaczonych przez BRE Bank zgodnie z Uchwałą Nr 76/2010 (z późniejszymi zmianami) jak również kapitał wewnętrzny oszacowany przez BRE Bank na podstawie Uchwały nr 258/2011 są niższe niż wartość funduszy własnych BRE Banku, na dzień 31 grudnia 2012 roku BRE Bank utrzymywał fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Prawa bankowego.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2012	31.12.2011
Fundusze własne:		
- Kapitał akcyjny	168 556	168 411
- Kapitał zapasowy	6 360 467	5 386 779
- Kapitał rezerwowy	949 010	845 320
- Niezrealizowane zyski i straty na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży oraz różnice kursowe z przeliczenia	456 646	133 510
- Zysk bieżącego okresu	600 647	-
- Korekta funduszy o akcje i udziały w jednostkach finansowych	(893 075)	(513 772)
- Korekta funduszy o dodatkowe pomniejszenia	(243 212)	(38 535)
- Korekta funduszy o wartości niematerialne	(389 325)	(389 807)
- Zobowiązania podporządkowane	3 217 460	3 451 635
I. Fundusze własne razem	10 227 174	9 043 541
Wymogi kapitałowe:		
II. Ryzyko kredytowe, w tym:	3 710 664	4 321 334
- przy zastosowaniu metody standardowej	1 065 389	4 321 334
- przy zastosowaniu metody AIRB	2 645 275	-
III. Ryzyko walutowe	-	-
IV. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	1 768	240
V. Ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	32 739	34 687
VI. Ryzyko ogólne stóp procentowych	26 903	31 736
VII. Ryzyko rozliczenia, dostawy oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	38 623	34 430
VIII. Ryzyko cen towarów	-	-
IX. Ryzyko operacyjne	350 408	313 304
X. Całkowity wymóg kapitałowy	4 161 105	4 735 731
XI. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	52 013 813	59 196 638
XII. Współczynnik wypłacalności (%)	19,66%	15,28%
XIII. Kapitał wewnętrzny	3 369 401	3 335 643

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły w Banku istotne zdarzenia.